

VOL. 2

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ నెవ్వుంబరు నెల 4 వ తేది శనివారము

No 134

నంపుటము. ౨

రాక్షస నామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ దశమి ౧౦.

సంచిక ౧౩౪

గొంధర్వ ప్లాటు హార్నియములు.

హిందూస్థానీ కణ్ణాటక కీర్తనలు తగినట్లుగా ప్రత్యేకము రియారు చేయబడినవి.

1 నెం. ప్లాటు రూ॥ 80-0-0

2 నెం. గారంటీ 2 నెం. ప్లాటు రూ॥ 20-0-0 2 నెం. గారంటీ ప్లాటై హార్నియములు స్పెషిలైజరులు కానియెడల 10 రోజులలోగా టెండర్ చేయవచ్చును. మాజిద్దరు 17-లు మొదలు ఆనకయితర హార్నియములుగలవు. ఉపాధ్యాయులు లేకనే స్వయముగా హార్నియంవాయించ నేర్చుకొనుటకు తగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శీమాక్ బళ్లారికృష్ణమూ చాచుల వారి నాటకపాటలు సహజము విశేషముగా ఖచ్చగుచున్న విగాన ఆలస్యముచేసి మోసపోతును. వెల 2 రూపాయల మాత్రమే. రోజు, సింగరు, రాత్రి, సర్, హంబరు, బ్రయింపు వైకలు కావలసినవారు మాకు వ్రాయుడు.

మద్రాసు పోస్టు సెప్టెంబర్ 15 నెం. 15, వ్రాడ్యే మద్రాసు.

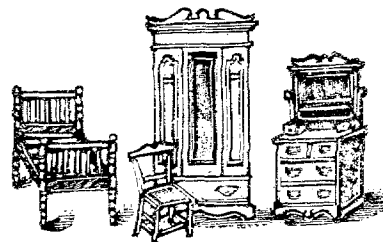
మోటారు బండ్లు.

ప్రస్తుతము కాకినాడ నుండి కోటిపల్లి వెళ్లుటకు బండి విరాద సుమారు ౧౦ గంటల కాలము పట్టుచుండెను. ఇదియు గాక మార్గమందు బొంగల భయముకూడ విస్తారముగా కలుగుచున్నది. ఈ దిగువ కంపెనీవారు ప్రయాణికుల సదుపాయమును నాలోచించి నెవ్వుంబరు 15 తేదీనుండి గాని పీలును బట్టి అంతకుముందుగా గాని మోటారులను కాకినాడ నుండి కోటిపల్లి వఱకు సదుపాటుకు వీళ్ళాటు చేసినారు. గనుక అందరకు తెలియజేయడమైనది. మోటారుబండ్లు కావలసినవారు ఈ దిగువ కంపెనీవారికి వ్రాసిన నుంచి దొరకగలవు.

The English Motor transit Company, Automobile Engineers
Proprietor, A. SUBBARAYADU
COCANADA.

ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్సిటు కంపెనీ,
ఆటోమొటెలు ఇంజనీయరు,
ఆనంట్ల సుబ్బారాయుడు ప్రాద్రయిటరు, కాకినాడ

మీకు గావలసిన సామానులన్నియు ఇతర చోట్లకన్న మిక్కిలి సరసముగా నిక్కడి చిక్కునప్పు టెక్కువ వ్యయమేల తేసికొనెదరు?

కుట్టిలు మొగలగు కొయ్యకనులను కేయ.

డి. పి. రావు అండుకంపెనీ

జనరల్ పేటర్సు రోడ్డు.

మదరాసు ఎస్. సి.

సచిత్రముగు కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

శ్రీకృష్ణకర్ణామృతశోకములు సంపూర్ణముగా గలిగిన

5 ఉభయపక్షముల పాటలుగల 10 అం. గీతఫలకములు.

డి. శ్రీనివాసాచార్యు వారివలన పొడబడినవి.

ఒక్కొక్కటి రు. 3

12-12401 తృప్తాశోయే	రాగమాలిక
2-12402 హేలోకా శృంగార	"
12-12398 యువ్య-తే-యస్య-నగర	"
12-12399 వాక్పాదశ్రేణి	"
2-12400 కరచరణ	కాంభోజ
12-12403 హే-నోపాలక-హేకృపా	రాగమాలిక

12-12406 నమామి-నారాయణ	రాగమాలిక
12-12407 శ్రీరసాగర-తరమ్	"
12-12404 ఆమృత-యాభ్యాసన	"
12-12405 మదన-హరిహర స్థితీమ్	"

. మాయెక్క-ధరలపట్టిక కొరకు వ్రాయుడు.

స్పెన్సరు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు.

Sole Distributors for Southern India & Hyderabad

SPENCER AND Co. Ltd., MADRAS.

గయ్యో అత్త.

అయ్యలారా! అయ్యలారా!

నేనొక దొంగగొర్రాలను. నాతెదండ్రులు నన్ను, కని, పెంచి, పెద్దదానిచేసి, తుదకొక నిర్భాగ్యుని కిచ్చి పెంచి చేసిరి. అప్పుటికి నాకు పదేండ్లు, మరొకయేటికి వ్యక్తుల నైతిని. నాకు సుఖకాలము గలిగింది, కష్టకాలము నచ్చింది. పట్టించి కడుపారు భుజించి, కంటార నీదించి. మనపాద అడుగి నాయుట్టును తచ్చినట్లు తిరిగితిని. ఏమో సంతోషముతో, నాకల్లి అటకత్తులను పనువువలన మరేమేమో సాగునీ నీవు అత్తవారికి కడకము చేసింది. ఈసంబంధము మాకు పట్టించి కన్న కన్న సౌఖ్యపడెదనని అనుకొంటిని. నాకల్లి అప్పుడే అన్ని పోషణలు పొంది కొంచెము రోగగ్రస్తయై యుండెను. కాని యెక్కువ వయస్సుకదు. మేమిదానిని చూడగానే యుంటిమి. ఆయన కిరకడియేండ్లు. నాకు పద మూడేండ్లు. నేను కాపరానికి వెళ్ళితిని. అంతకు మున్నె నా దురదృష్టమేమో కాని, మావారికి నాకల్లిమీద కోపము. ఆంధ్రుల నన్ను దగ్గర చేరజేయవారు కాదు. నాకు చిన్నతనము. ఇంట్లోను తెలియవు. అత్తమీద కోపము ఉత్తమీద మానె నన్నట్లు నన్ను బహుశ్రమలు పెట్టెనారు. నాకేమియు తెలియదు. ఏమిటంటే యేమో అని అతిభయభక్తులతో నుండేదానిని. నేననిదాటి మాటకచ్చేసరికి, నీవుమీద కట్టారుతూవుండేది! ఇది నాకల్లిదండ్రులు. నామమగారి మాట యిట్టో చెల్లదీ కాదు. పాపమాయన మందివాడు. సత్తెకాలపుమనిషి. ఏమి చేయాలి? ఆయన నామద్వైతమే! పాపమాయన నా కిరక మాటలాడేవారు. కాని లాభం యుండేదికాదు. ఈలా గని నాకల్లి వివరములు గల్పించి చెప్పేది.

ఇది నా అత్తగారి మాట చెప్పెద. ఈమె పూర్వం రాజకూటుని బాలలలో చేరింది. ఈమె "చుక్కనాటి"యై పుట్టింది. ఒకరిమాత్రం యోగ్యతను. మనసి రాక్షసాకారము. మాకలమెండు. భర్తనున్నా లే కరుకెటుతుంది. ఇతరులకు భక్తుం పాపాచెప్పుకుంది. తనదాకా కచ్చేసరికి ఆకురాజేకం వస్తుంది. మొగుడు, అత్త, అంటే లక్ష్యంలేక. ఇది మొదటి నుండి అలవాటు. వైగా వాళ్ళను కాల్చుకొని తినేది. పాపము నా అత్తగారి అత్త పెద్దది. గుడ్డిని ఇప్పటికి బ్రతికేయున్నది. ఆమె శరేర వంతుకొని తిరగలసిచే! వారి అనకూలాలిని. నాకెందు కాపాపము! ఎవరిపాపం వారిదే! మొదటినుండి బహు నీదకాపురం. అయితే నా అత్త తల్లి అన్నిభముల సంపాదించి కొంత కనిపెడతూ యున్నది. కూతురు బాగా తలెత్తుచేసింది ఇది నీకథ. నా తలెండ్రుల కిన్నియు మొదట తెలియవు. ఇంతకు నాకష్టములకు నా దురదృష్టమే కారణము. నా అత్త నన్ను పెట్టిబాధలు చెపుతూ విరిచింది! ఎంతటిగొప్పదానైనా, కిల్లు పారవైచి ఆన్నమును నీళ్ళలో వేసి, నీడిచి, విస్తరించెట్టి, పానవైచిని పచ్చళ్ళకు వేసి, తింటే తిన లేకపోతేదావు అనే అడకమాయకదా! నాభర్త యింటికి వచ్చినదాని, నన్నేమో పూజచేయుచున్నట్లు, నామీద ప్రేమయున్నట్లు నడిచింది. వాడటపోజాచి, రాచి రంపాన పెట్టెడి కిడ్లెట్టి యెండ్రైకలదా! అబ్బా! ఆ బుగ్గపొలులతో నాబుగ్గులు కండి ప్రతిభయు వాధపడుచుంటినికదా! ఆ తాపు లతో నా తొంట్లు తీపులెత్తుచున్నవిగా! ఆ బట్టుపేకటవలన నాతలంతయు చుట్ట పుట్టుచున్నది గదా! ఎట్లుభరింతును? దాకెట్టికామోచేతి కుమ్మలేచే నాదొక్కటా ప్రేమ తొంట్లు యెక్కువగా పోవెత్తుచున్నదికదా! నన్నొక నిమిషమైనను కూర్చోన నివ్వకు! నీళ్ళబిందెలు మాయలేక నా భుజములు కాదులుకాచింది. అంట్లు తోమి తోమి నాచేతులు మొద్దు పాద కాయలుకాచింది. అయింటియందు వెంటలవెత్తి ఆ కిల్లల గుడ్డలు తుడుకవచ్చికి. నకలదుర్వారవలన సాల్వెనుట్టు మొద్దుకారి నువాన యెమిల్లియిప్పుడు తెలియకున్నది. నే నెప్పుడును యామెమీద పడలేక తన్నులు తినలేక, నా కన్నులనుండి నీరును బొట బొట రాల్యుచునే యుంటిని. నా బాధమీద మోహిస్తూదా రెకద? నా కమ్మ అబ్బా! ఎవరును నన్ను మాద రాకే చెదరు. వాళ్ళవైన కత్తి కడికలుల నడి కిరకంకెడిన నా అత్త. అందుక నామొర వివరాధం చేసేవారు కాదు. నా దుఃఖము చెప్పి తీరదు. చూచి తీర లేదు. నాకల్లిగారి వాడేమో యెప్పుడైనా నన్ను ఈ రీతిని, అత్త తీరదట, కిల్లము చేసేదో తప్పు నడమన నాడేహము ప్రసాదించుటకు నిర్ణయించుకొన్నట్లు నాకు చేయుచుండిరి. ప్రేమక యాగ్రాహణ యొక్కని లెప్పించెదవు? భార్యభర్తల పాపము దివవామతో నుంచునని బహు విలసిందిరి. ఇంతలో నామిక్కనకలన కడుపు పలింపెను. నా బాధ తీరేదనని విలసిందిరి. కాని నాదకద్వైత మద్దుబడెను. ఈతరణమున నే కట్టరాధ యెక్కువలయు నడియెడడు. నా అత్తగారి

కన్నది. లోకానభవము కలది. తాను కోడంట్రికము పడితిని చెప్పుచుండను. కాని నా అనభవములో తన అత్తగారిపాటు అతి నీచము. నాకు రంకతనము మిగిలే అన్ని కట్టికది. తుద కని కూడ కట్టి పెట్టెట్టికది. ఆ చందము చెపుతా! నాబిడ్డ పోయి నేను "దేవుడా" అని యేడుస్తూయుంటే, నామీద అన్నిచాటలు చెప్పి నన్ను కృతజ్ఞులచేసి. తుదకు యెంతవట్టుకు వచ్చిందంటే, ఒకరోజున నీవు పోను కంటూ యున్నాను. నాభర్త కేమి చెప్పినదో తెలియదు. అట్లే నన్ను పట్టి, నీళ్ళాడుతున్న దాని గదిలోనికి యాచుకొని పోయి చెప్పతో చప్పగాకట్టి, తృప్తిపొందక ఆమూలనున్న పేషుకర్చితో తొంటిమీద, యెదురుకొమ్మమీద, ముంజేతులమీద, పీరలమీద, నడుమమీద లేవకుండా ఒక చేతితో పట్టుకొని, నన్ను నామొగుడు మొత్తి మొత్తి చేతులు విసిరి కొట్టలేక, అలసినుంచుమునై పరుండి "భీ, ముండా" పొచ్చుని మాటాడక యూరకుండెను. అలా లక్ష్యంగా! అని లోన యేడుచు, స్వామి! యింతటి సౌఖ్యమునకా నన్ను పుట్టింది యిట్టి కష్టములపాలు చేయుచుంటిని? నాకేదిదారి? ఎవరూ అమ్మారాచే! కిడ్లెట్లకు తలెండ్రులు చూచి యూరకుండిరి. ఏమి చేయుదునని వెల్లగ గదివిడచి పట్టు పడితిని. నాకాపురం పాడుచేయవలెనని యెంచెను నాఅత్త తల్లి తొంగిచూచి "వావులమీ" అని దీవించిపోయింది. అదెట్లున నా నేమూ రక్తపాతమైనది. మొద్దుపొంది కడుములు కట్టికమి తినిపోయింది. తలంతా పెట్టున అట్లు కట్టికది. లేవలేను నీరసము బలమైనది. అప్పుడు సహించుచు. పడుకుంటేనా "పండితె పుకుకొంటివా? లేచి నీవునే బట్టుకుకు"ని నాఅత్త చంపేది. ఏమి చేయను? నన్నును వచ్చింది. అయితే అత్తగారుగన ఆలాగే లేచి మరునాడు నీర్లుబిందెలలో తెచ్చి పాదపని చేసేదానిని. అనాటిరాత్రి తిరిగి మరియొక తర్వాయి తెచ్చింది. ఎప్పుని చెప్పును? మరునాటిరాత్రి నా అత్త "నీవు పోతావా లేక నన్ను విషముపుచ్చుకొని చావనున్నావా" అని నన్ను వాకిటి లోనికి పెట్టింది. ఏమిచేయను? నాబింటివై నామొగులన్నియు కాపురమునకు వెళ్ళిన కొద్దిరోజులకే అమ్మకొని తిని కూరుచుండి మెదపులైపోయింటిని. "మీరేల చచ్చిపోయెదరు? నేనేపోయెదను. మీరు చచ్చిన మీపిల్లలు గోలెత్తెదరు," అని చెప్పి మెల్లమెల్లగా నడకలేక నడకలేక మా బంధువుల యిండ్లకుపోతిని. నాకు న న్నాదరించి పట్టెదన్నునెట్టిరి. నాకు

సహించలేను. వెంటనే ఆ ప్రక్కనన్న పుణ్యక్షేత్రము నా నీతి కనిపెట్టి ఒక బండివై నెక్కించి మా తల్లిగారింటికిపంపెను. అక్క! లోకములో అందరు నా అత్తగారింటికి కిరకలుండరు కదా! నానీతి యేమనిచెప్పను? ఆ పాపము మరీ నాల్గు రోజులవరకు నా నేమానీతి తెలియదు. నాతల్లి యేమిచేసినదో తెలియదు. తరువాత నాకల్లి నన్ను చూచి యడంతయు నా తప్పే అని దఃఖించినది అంటే సాంప్రదాయం చూడక యీలాటి సంబంధంనై నై, యిట్టియెక్కుట్టులకు కూతురిని నాల్గుడ చేసినందులకు చింతించింది. ఓ అనాథనాధ! నా ప్రేమపుంజము. నా నాధుడు, నా కడకెట్లు వచ్చును? అయితే నన్ను కష్టములలో యెందిన భార్యలు మొగుడులేత దెబ్బలు తిని, మరల తిన్నెక్కడ ప్రేమాను రాగంబుల విలసిల్లు ముందుకులేద? నాభర్త మంచివాడేకాని అత్తబోధవలన పొరబడుచున్నాడు. అదిగాక నా అత్తతల్లి సలహాకల్ల నన్ను చేరరాకవ్వరు. తనిట్టో మంచమునేయును. మరొకరిని రానివ్వదు. నా కాపురం పాడు చేసింది. ఆబాధతో తాళలేక వచ్చితినేకాని మరల నాభర్త వారియింటికి పోవలెనని యున్నది మమ్ముల కలుపువారెవరు? నా తల్లి కిరకలు చాడ్చియివ్వమని చెప్పియుండిరి. కాని అదినుంచి పనికాదని మందలించితిని. కోపముచేతి నన్ను కొట్టెనుకాని మరల పశ్చాత్తాపమునొంది నన్ను మన్నించికాపాడతా నన్ను రమ్మనమని వ్రాయదా? అంతిరమ్మదై యుండునా? దైరభీతికలనారే. ప్రేమాస్వరూపుడగు భగవంతుని స్మరింపరా? నాయందు ప్రేమచూపదా? అత్తతల్లి యొక్కదుర్మార్గమును కొంతకాలమునైన బోధపడకుండునా? సత్యము తెలిసినతరువాతనైన నన్ను పాలించదా? అప్పుడు నను కలిపించి వారిని విడనాడి నేనుకాపురముచేయదా? ఇది న్యాయముకదా? నా కల్ల లోపమేమి? లోపములన్న భర్త సవరించరాదా? నాకేదియు తెలియదు. తెలిసి తిక్కునదానను. క్షిదయుమయా! నాభర్తకు నాయందు దయవల్లులగున చేసి నా కాపురము కుడలపడున ట్లుగ్రహింపుము! నేనేమి అపరాధము చేయలేను. నేన తివాల్లు వదలుట కిష్టములేక యాడిగిలబడినను, నా అత్తగారి నన్నులైటకు నెట్టింది. మొగుడికంగలి యెరుగదు. అప్పుటికి పోక మొండికెట్టిని తుదకు యీ రాత్రి విషముతీసుకొని చచ్చెదను అనిచెప్పి నీవు లేచిపోమని బలవంతముగా, పెడలగొట్టింది. భగవానదా ఇట్టిగయ్యలి అత్తను తుమించి, ఆమెకు మంచినీలముల నొసంగి రక్షింపుడు. నాకల్లిపైరించి నాకల్లిని నన్నున కలుపుడు. ఆలా కలపని యెడ నాజీవితము అరణ్యము. దిక్కు నీచే! తండ్రీ! ఇట్లు విన్నవించు, పద్మావతి.

క్రాంతి రితిని అనుసరించి చేయుబడినది. కామినియా ఆయిల్.

ఏ శ్రీలక్ష్మీ తమ కంటుకలు నుండరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుటనువరలని, బజారులో దొరకకు నూనెలనువాడకూడదు. ఎందుకనెన కంటుకలు యేకారణము కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిదానిరి తయారుచేయుచున్నార. ఈసంగతి శ్రీలక్ష్మీ ఆలోచించవలయును. ఈ కామినియానూనె మూలకలనుండి నూతన సంశోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె కంటుకలను రాబ్బు పురుగులను నశింపజేయును. దాని వలన కంటుకలు రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె కంటుకలను పట్టునలే నున్నగ చేసి మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె నిద్రాగ్ధులకు ఒక వరరూపమైయున్నది. ఉరుకేడతెలియని యెటువంటి పల్లెటూరివానికినూడ కామినియాతైలము తెలిసియేయున్నది. దానిని తెలియనివాడొక్కఁడనులేదు. అది కంటుకలకు నిగనిగలాడునట్టి సహజవయన కల్లనిమెలుగు కలిగించి తిరున్నవకు చలువపుట్టింది మెదటికి క్రాంతిసాంపుగార్మి మిక్కిలి యింఁటు గువాసన మిక్కుముగా గలిగియుండును. ఇదిఅన్నిటికంటె ఎక్కువయగుటంబట్టి మైసూరునందు ఒక బంగారుపతకమును, అలహాబాదు వస్తుపదార్థవనం ఒకయోగ్యతా పుత్రకయు నొసంగియున్నాడు. మతీయు మేముకోరకయే జేకొలది యోగ్యతాసాక్ష్యములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినియాతైలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్థాంపు పండితయెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇనాముగా పంపబడును. కెల నీసా 1-కి రూ 1-0-0 మూడుసీసాలకు 2-10-0 చి. పి. ఖర్చులు వేరు. (ప్రతి చిల్లరదుకాణములలో దొరకును.) సోల్ ఏజెంట్లు:-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 15కి జూమూమసీదు, బొంబాయి, మద్రాసు ఏంట్:- ఈనా పురపోస్టు మూల్షి, నెం29, వైజాబాద్కోడ్, పూలగడివనిపాడు, మద్రాస్.

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

కాటోల్ పాడరు
కల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్షయల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును.
కాటోల్ వత్తులు
దోమలను, ఈగలను నశింపజేయుచు కాటోల్ను
240 కట్టులుగల పెట్టె 1-కి అ 12
మీ ఆ కరకవ్యాధులకు చిమలును, కడక కిడ్లయందు కల్లులును, దోమలును, పురుక కేటికలను చిమలనుండి కాపాడును.
జేసె, వైజాబాద్ మలేరియాకోగములు రాకండ కాటోల్ను నిన్ను కాపాడు చుండను. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అదిలేక నిమిషమైన నుండనేరరుల్లు! అనేక వస్తుప్రదర్శనలయందు అనేక బంగారుపతకములను గొప్ప బహుమానములను పొందినవి. అజుమి అందు కంటెని, ఒకసాక, జవాబ్ వారిచే తయారు చేసె బడినది. పాడరుపాట్లములు మాదిరిచూచుటకుగాను అల్లకాచీటి పంపిన కంపెనడను. పల్లెటూళ్లనండి వ్రాయవారు తమ దిగువామ, పొట్టు, జొరడిడిగా వ్రాయించవలయును.
సోలు ఏజెంట్లు:- టి. హర ఆంధు కె
16 మైసూరుబజారులో ఉన్న మదరాసు.

మనుష్యులకు నరకసాదము దోమలు, కల్లులు, చిమటలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల బాధల నుండి తొలగింపబడుదురు.
ప్రపంచ ప్రసిద్ధిపడిన జపాను వారిచే తయారు చేయబడినది.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సేవకసంఘము

దానిననుసరించి విద్యార్థిసభ యత్యవసరము.

(పోతాక్షరం నరసింహారావు గారు)

ఈ విషయమును బట్టి యీ నెల 25-న లేదా యాంధ్ర దైనికపత్రికలో కమ్యూనికేషన్ల సంఘపు కార్యదర్శి గారు వ్రాసిన వ్యాసమును చూచితిని. వారు 18 విషయములను జూపి వాటిని యాచరణలో పెట్టుట యాత్యవసరమనియు, విద్యార్థిసభ సభ్యుల లాభములేదనియు, ఇది యాచరణమనియు వ్రాసియున్నారు. ఇట్టి సంఘము లాంధ్రదేశములో ప్రతియూర నెల కొన్నింటికే యాంధ్రవిద్యార్థిసభ యత్యవసరమని యిప్పుడు ములనండి కొందరు విద్యార్థులు దుశ్చింతయు భావించుచుండిరి. సభ్యులను వాక్యారత్యమేగాక, కార్యకర్తలను గూడ నెరవేరని చెప్పవలసియున్నది. ప్రతి సంఘము సభ్యులను లాభపరుచుచున్న వ్యవస్థను సరిజూచుటకును, పెద్దల హితోపదేశములను వినుటకును, విద్యార్థుల విభిన్నత్యములను, విద్యార్థులను మనము బాగుగా తెలిసికొనుటకును, ప్రతిపద త్వరము కొంతకాలము గడవవలయును. వై కార్యదర్శిగారు చెప్ప సంఘములన్నియు వారివారి యిష్టానుసారముగ నడుచు కొనవలసివేదా? లేక ఆంధ్రదేశమున నొక కార్యసంఘము ఉండునా? అట్టి కార్యసంఘము ప్రతివత్సరము తనసంఘములన్నిటిని ఒకచోట చేర్చుకొని, తెలియని సంఖ్యలు పెద్దలచే తెలియజేయుచుండవలయును. ఆ సంఘములు తమ సార్వభౌమ, నేతృత్వములతో పెద్దసభ జరుపబడునో యా నమయమున విద్యార్థిసభ కార్యదర్శులకు జాపవలెను. ప్రతి ప్రభుత్వమున మన మెన్నుకొను నాయకులే యీ విద్యార్థిసభకు నడిపించు సమర్థులై యుండవలెను. ఆయా విషయములలో ప్రజ్వలన నాయకులచే నా విషయములను విద్యార్థులకు బోధ చేయించవలెను. మనము పరాధీన జీవితము గలవార మనుమాట నిక్కమే. ఈ విషయ మొక్కయొక్కటకే చెబునా? లేక, ఆ సేతు హిమాచల పర్యంతమా? వీరూర రాష్ట్రపు విద్యార్థి సభసభ్యుల గడవిని కొన్ని సంఖ్యలనుండి జరుగుచున్నదట. ఆ మహాసభ వారు చేయుచున్న తీర్మానములను, కార్యచరణలో పెట్టుట యొక్క నాతితమట. శ్రీ కార్యదర్శిగారు చెప్పిన విషయము లన్నియు నామోదమే. ఇట్టి విషయములను విచారించుటకే, సంఘస్థాపనము లానవ్యుటకే మన పదుకొండు నుండలముల విద్యార్థుల యభిప్రాయముల గమనించవలసియున్నది. గ్రామముల నెంబడి బోయి యాచరణముల నిర్వహించుట. అట్టి చుట్టుకు కొందరిని స్థిరపరచుటకును, వారికి ప్రోత్సాహమును గుటకును, తాము బద్ధకంకలులమై యున్నామను మాట బుచ్చుకొనుటకును, గ్రామములయందు దేవస్థానమున సభ్యులను ములించి గ్రామముల సభిష్టానికి చేపలనో, పెద్దలవలన దేలిసి కొనుటకును, ఈసభ యేర్పరుపబడునని తలచవలె. వాక్యారత్య ముండినగాని, కార్యకర్తలతో ముండ నేరదు. వాక్యారత్య మతో తదితరలకు ప్రోత్సాహము గల్గున. పెద్ద ప్రోత్సాహ ముండినగాని యిది గలుగనేరదు. ఈసభయు నొక పాత కాలయే. ప్రతిదినము పాతకాలజ్యోతి ష్టానాభిర్భుజికలకు పాతముల నెట్లు గరచుచుంటిమో అట్లునే సుఖము రెండు, మూడు దినములైనను దేశసేవాభ్యాస పాతములను నేర్చుకొనుట యత్యవసరమని దలచెదను. మనసభలో గురువులు మన నాయకులే. వారు దేశసేవాభ్యాస చేయుదురు. బోధకయుండినగాని వాక్యారత్య ముండ నేరదు. వాక్యారత్య ముండినగాని కార్యకర్తలతో ముండ నేరదు.

ఎన్ని విధముల మేము మనస్థితి విచారించినను విద్యార్థి సభసభ్యులు మన కాధారమని తలచుచున్నది. ఈ విషయమును గూర్చి విమర్శింపదలచినవారు శీఘ్రమేమొదలు నేటివరకు ప్రచురింపబడిన యాంధ్రదైనిక పత్రికలను దిలకించి తమ యభిప్రాయము లిచ్చుట మంచిది. ఓ కార్యదర్శిగారూ! మనదేశ మున్న మీబోటి కార్యకర్తలను కొండలు విద్యార్థులను బయలుదేరి రాబోవు అక్టోబరు మాసములో వీహార్ రాష్ట్రములో శ్రీమతి సరోజినీదేవి యాజమాన్యముక్రింద జరుగవలయున్న రాష్ట్రసభను దర్శించి సభ్యులగుత్తి తడియునుగ్రహించి స్వరాష్ట్రమునకు విచ్చేసి మాతృసేవా తత్పరులై మనసభను నిర్వహించుగను, జయప్రదముగను జరుపుదురగాక యని ప్రార్థించుచున్నాడను. మీరు వ్రాసిన విషయములను గమనింప బూనినందులకు విచారమగుచున్నది. (గ) విద్యార్థి సభ సామాన్యక సారి కలుసుకొనును. మీరు చెప్పినసభ 3 సారులు కలిసికొనుచు ఒకసారి కూడుటకే భిన్నాభిప్రాయము లున్నవి. 3 సార్లు కలిసికొనుట సాధ్యమా! మీరు

చెప్పిన సభ మాత్రము విద్యార్థి సభ కాదా? మీరు చెప్పినవానికి, మేము నుడివినదానికి వ్యత్యాస మేమున్నది? మేము చెప్పిన సభనుగూర్చి మీరింత భయపడుటకు కారణం లేమో తెలియజేస్తున్నది. సభ యాచరణమని చెప్పమని కొంతమందికి (ప్రతినిధులకు) మాత్రము గావలయునని వ్రాసిరి. దీని యర్థ మరయ లేకున్నాము. వాలంటీరీక గూర్చిన అంతయు చాల మోసాస్పదముగా నున్నది. అపదని పొందుటకు సభ్యుని యాజ్ఞ యాచరణము. (౮) ఆంధ్రమహా జనసభకు వచ్చు వాలంటీరీక సభ్యుని యాజ్ఞ లేదా? ఈ మహాసభకన్న తక్కిన సభలతోమీద యేమో తెలియజేస్తున్నది. మీరెట్లు ప్రాయము చాలపారపాటు. (౧౬) ప్రతినిధి సంఘము వారిచే పంపబడు విద్యార్థులు ప్రతి గ్రామములోను నుపవాస సము లిచ్చుటకంటె ఏ గ్రామవిద్యార్థులకు ఆ గ్రామాభివృద్ధిని గూర్చి యాలోచించుకొనుట యావశ్యకము. ఇతర విద్యార్థుల కంటె నా విద్యార్థులతోయేమిదైన బాధ్యత యుండును. ఆ మాఱునే ప్రతివిద్యార్థి యరలంబించవలెను. కాన విద్యార్థి సభయందు నిర్లక్ష్యభావమును జూపక సభను జరుపుచు కావలసిన సంఘములను స్థాపించి జేతమును వృద్ధికి దెండు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు.

ఆత్మర్య మరణము:— సుప్రసిద్ధులను గుంటూరు నగర వాసులను అగు శ్రీ వైవాద్యైత మతస్థాపక కోటిశ్వర శర్మ గారి తల్లిగారు నిన్న సాయంత్రము 8 గంటలకు మంచమునందు కూర్చొని మూర్ఛించు ఏమాతాసములేక మరణించిరి. వీరికి వయస్సు 70 సంవత్సరములు. శ్రీ కోటిశ్వర శాస్త్రిగారికి 2 మాసములలోనే తల్లిదండ్రులు గలించుట ఎంతయో విచారకరము. శ్రీ శాస్త్రిగారికిట్టి దుఃఖములు మధించుట అందరికి విచారకరముగా నున్నది.

వైద్యపురంకోట్లు:— ఈసంవత్సరము గోదావరిజిల్లాలోనుండి పరపతి సంఘములు 1915 సం॥రం నెవ్రెంబరు 18 లేదా కనివారమునాడు వైద్యపురంలో ఒకమహాసభ గోదావరి జిల్లా కలెక్టరువారు మ-రా-శ్రీ. టి. వి. మోయర్ యన్ డ్రైస్, వి. సి. యన్. దొరవారి ఆధిపత్యముక్రింద జరపుకొట్టు తీర్మానించుచున్నారు. కాననే తత్పరకు యావస్థుండి దను చేరుగలందుకు చేరుచున్నాను. అని ఆహ్వానసంఘపు కార్యదర్శియగు గాడే పల్లి సీతారామస్వామిగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఈపూరు భాండాగారము:— ఈ గ్రామములో నొక పుస్తకభాండాగార మున్నది. దానిలో నుమారు 400 పుస్తకములున్నవి. ఈసమాజము స్థాపించి మూడువత్సరము లైసప్పటికి ఇంతవరకు సంరక్షణతోన్నరము జరిగియుండ లేదు. ఇందుకు కారణము గ్రామస్థుల అభిమానము లేకుండుటయేగదా? ఇప్పుడన్ననో యీ గ్రామస్థుల యావస్థుండిన ఈసమాజమునందు మంచి అభిమానము కలిగినదిగాన యిక్కడను ఈసమాజము యొక్క వార్షికోత్సవమును చేసి గ్రామస్థులకు మరింత అభిమానమునుదలుట చేయు రని నమ్ముచున్నాను. అని యొక పురవాసి తెనాలితాలూ కా యీ ప్రాంతముండి వ్రాయుచున్నాడు.

బహుమాన పురదానము:— కడపనెల 22ది వెంకట గిరిటవుకా కాపురముకు పూసానాయకు గారి గోపాలయ్యయను సంసానపు వేటకాడు (మృగముడు) కరకనంబాడు అవనిలో మువ్వలకు చంపుచుండిన పులిని చంపిందకు శ్రీ వేంకటగిరి మహారాజగారు శ్రీ మద్భక్తవ్యయాచేంద్రి బహదర్ వారు, కరకనంబాడు కృష్ణాపాలియం పొప్పయిటర్ వారైన దామెర కోడండ రామస్వామి నాయనింబారు మొదలుగాగలవారు బంగారు కాపులు, బహుమతులు మున్నగునవి యా ధైర్యశాలికి నొసగి సత్కరించిరి వ్రాయుట కంతయు సంతసపగుచున్నది అని వెంకటగిరినుండి పి. రామచంద్రగారు వ్రాయుచున్నాడు.

శ్రీ కృష్ణజయంత్యుత్సవము:— నెవ్రెంబరునెల 1న లేదా సాయంత్రము నాలుగుగంటలు మొదలు, ఒంగోలులోని ఆంధ్రమాత పుత్రులు మోందనబాలురు, పూజ్యులగు పండిత ముక్తిసాతలపాటి గోపాల కృష్ణశాస్త్రి, పాంచాలవరపు వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగార్ల పోషణక్రింద, కృష్ణజయంత్యుత్సవమును జరిపిరి. ఉత్సవమును చూచుటకు ఇంచుమించు, మూడువందలమంది, స్వామివాదులు, ఉపాధ్యాయులు, సంగీతపాఠకులు, అనుద్యోగులు, ఉద్యోగులు, బాలుర, వర్తకులు

వచ్చియుండిరి. సంగీత పాఠశాలాధిపతులగు శ్రీ ముత్యంకర్ శ్రీ రామమూర్తిగారు తమ సంగీతముతో సభ్యుల నానంది సముద్రములో ముంచిరి. మ-రా-శ్రీ ముక్తిసాతలపాటి గోపాలకృష్ణ శాస్త్రిగారు మున్నగువారు, శ్రీకృష్ణ జీవితచారిత్రను గురించివాగు గాన పఠ్యసించిరి. ఈజయంత్యుత్సవము, జయప్రదముగా జరుగుటకు విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, అనుద్యోగుల సంఘభావమే అని తలంచవచ్చును.

ధగ్గ వరము:— ఈ పేరు గల చుండల భాగమున కిది ముఖ్య పట్టణము. ఇది పల్లెటూరు కాదు. ఆరంభపురమున కిం తెలు జాల పెద్దది. ఇందు చేట కొంటలసోదంట (అంకోట) యను మూడు భాగము లూ కొంటికొంట నెడ మెడముగా నున్నవి. మఱియు నిది మునుపదవారి సుధి సుధిస్థలమునందు. గ్రామమునకును గల దూర మొకమైలునకు మించి యున్నది. ఇది వాణిజ్య స్థలము. ముఖ్యముగా పట్టుబట్టుల వ్యాపార మధి కము తపాలాఫీసుగూ శుద్ధల గాకపోకలకును దత్తంబంధమును ద్రవ్య విషయమునకును బరి యెక్కుల ఇటీవల నిచ్చుట నొక డిప్టీకలెక్టరు కార్యాలయము ను ఆస్థానములు ఇవన్నెక్టరు కార్యాలయమును సంఘ వ్యాపకసామమును, స్థాపించబడినవి. ఇంచుచే తపాలాఫీసునకు సంబంధించిన పనులు మితి మీతినవి. దాదాపునవది సంవత్సరముల వయస్సుగల “కాకేమిషాన్” అను సత్యదొక్కడు మాత్ర మింతటికి నుత్తరముల నీరు నేర్పడి నున్నాడు. విధి విధానముల లేక విశ్రాంతి దినములలో గూడ నతడు బాటుబడినను పని తయారగును. బాలుల నిచ్చు వారు రీయూరికి ముగ్గురుగురు, వారు అధిక పట్టమింకొకరి నైన బూడిగించ వలెను. లేనిచో బహుళ సకాలమున జరుగ నేరవు. కావలయునప్పు డి తపాలాఫీసులో గాలజా యగజా చ్చిట్లు లభింపవు. ఇంచుచే బహుళ కంఠరా జములు సిద్ధము. వారి నెక్కునగా నుంచవలయును. ఈ కాశాధికారు లీ విషయములను బాగుగా గమనించి మరమ్మరించ వలెను. అని యొకరు వ్రాయుచున్నాడు.

బందరు హిందూ మైన్సులు:— ఈ పట్టణములోనున్న హిందూ మైన్సులునకు, ప్రతియేడువచ్చు నాదాయములో ఖర్చులు మూడు, రు 80000 మిగులయందునట. పాత కాలలో మూడు 800 విద్యార్థులున్నారు. ఈ 800 విద్యార్థులకు, నాడుకొనుటకు రి పెన్షీనుకోర్టు 2 బాడ్ మెంబర్స్ కోర్టులు 1 ఫుట్ బాల్ ఫీల్డు గలవు. ఈ కోర్టులైనను మంచి స్థితిలో నుండవు. పెన్షీనుకోర్టులు రాళ్ళుచు మై యుండున్న ఫుట్ బాల్ ఫీల్డు యింక నేల. పిల్లలు తేలిరాకోర్టుములొకట బాగుగా నాటలాడి దేహపరిశ్రమ చేయుట కొరతకాలయందు తన ప్రోత్సాహము లేదు. తిగిబంతులు, బాట్లు, విరివిగా, కట్టు చేయబడవు. ఈ యూరిలోనే యున్న నోస్కో కాల్ జీలో ఈ యాటల నిమిత్త మనేక కనకుల నేర్పాటు చేయుటయేగాక, ఎక్కువ ప్రోత్సాహమును గలుగజేయుచున్నాడు. కాల్ జీలో ప్రతిపిల్లవాడును నేనోయొక విద్యమైన ఎక్స్ పర్మెన్స్ ప్రవీణము తీసికొనవలయును నిమానకము కలదు. హిందూ మైన్సులునందట్టి నిబంధన లేవు. కాల్ జీలో విద్యార్థులు విద్యావిషయములయందు, తనలో తాము బోటిగా పనిచేయుటకుగాన, ప్రతియేడు ప్రతితరగతిలో, పరీక్షలందు ఎక్కువ గుణములు వచ్చినవారికి నుంచిమంచి పుస్తకములను, బహుమతులుగా ఇచ్చి ప్రోత్సాహము కలుగజేయుచున్నాడు. హిందూ మైన్సులునందట్టి వేదము, గానాపు. హిందూ మైన్సులు హెడ్ మాస్టరుగాను, హిందూ మతాభిమానులనుకొని శ్రీ గౌరీనాథ శాస్త్రిగారును, పులియేడు ఆదాయములో ఖర్చులపోన మిగిలినదానిలో, బాజరకు వ్రేలిజులిచ్చుటయందును, నేయునూపించుండెంటు నొకరి నేర్పరచి, కోర్టులు కగయిరాలు మంచిస్థితియందుంచి, బంతులు, బాట్లు కగయిరాలు వాగుగా సప్లయచేసి, బాలుర కాటలయందు తానామము గల్గించుటయందు నేల వినియోగపరచరాదు? అని యొకరు వ్రాయుచున్నాడు.

భారతీయకళాశాల 50000 జనుచేయుట:— విశ్వవిద్యాలయమువారు కోరినప్రకారము 50000 రూపాయలు జనుచేయబడినవి కార్యవిధానముకు రావుకావర్ నాగ్ గారు వార్తాసంఘమునకు తెలిపెను.

మోటారు బైసికిలు బండ్లు:— ప్రభుత్వో వ్యోగులలో ౮౦౦౦ మించి జీత గాంధ్రమోటారు బైసికిలుబండ్లును కొనుటకు రూ ౧౦౦౦ లకు మించని మొత్తమును ఆద్యున్న ఇచ్చుటకు ఇండియామంత్రి గారంగీకరించి.

సహకారోప సంఘమువారి నివేదిక.

ముఖ్యమైన సిఫార్సులు.

సి.పూ. పెట్రోలు 2:--హిందూదేశముందలి సహకారోప సంఘములకు గుర్తి విచారించుటకు యోగింపబడిన యువ సంఘములకు లేకగ్రామముగా 12 పుటల నివేదికను సేదీసినా యంకాలము ప్రకటించిరి. దానియందలి సాగంశము లీ క్రింద సంప్రదించబడింది.

1912-వ సంవత్సరపు శాసనములోనికి వచ్చినతరువాత మూలధనమింకను ముఖ్య కార్యాలయములు స్థాపించబడినవి. వీనియేర్పాటుతో సహకార్యక్రమము యొక్క వివిధాగములకుగా పరస్పరకర్మకారములందును ఆర్థికస్థితి యందును ప్రత్యేకవిధమైన చిహ్నము తటస్థించెను. సహకారోప సంఘముయొక్క ప్రతిముఖ్యవిషయమును పరిశీలించుటకు అధికారులు కలదు గాని వైశేష్ట్యముగల విషయములను తొలగించుటకు తగిన యాపాదములను సూచించుటయే యీ యువసంఘముయొక్క ప్రధానోద్దేశము. 1914-వ సంవత్సరమున హిందూదేశమునందు 14,563 సహకారసంఘము లుండెను. వీనిలో నొందుమించు 18715 సంఘములు ప్రత్యేకించి వ్యవసాయకవిషయములం దప్పియ్యవచ్చును. ఈ యువ సంఘమువారి విమర్శనము ముఖ్యముగా నీ వ్యావసాయక యువసహకార సంఘములకు సంబంధించినదిగానే యుండును. సహకారసంఘములు త్రివిధము. (1) వ్యావసాయమున సహకార సంఘములు. ఇవి మొట్టమొదట వానివాని కనుగుణ విధమున భిన్నభిన్న నొందుకట్టు లేకయుండునవి. దీని నిష్పన్నాదక స్వాత్మ గానభివృద్ధి నొందించుటకు వెళ్ళు చిహ్నముగలవు ఆర్థిక సహకార్యము కొన్ని రాష్ట్రములలో నీసంఘము లేకబడించి యూనియనుగా పనిచేయునట్లు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. (2) వైశేష్ట్యము లేరిన సంఘములకును యూనియనులకును వైశ, మూలధనము నొసంగు ముఖ్య ధనాగారములు గలవు. వివిధములైన యిట్టి సహకారధనాగారములు 189 గలవు. (3) రెండవతరగతికి చేరిన సంఘములకును యూనియనులకును మూలధనము నొసంగునట్లే, రెండవ తరగతికి చేరిన ముఖ్య ధనాగారములకు మూలధనము నొసంగు నిమిత్తము రాష్ట్రీయ ధనాగారములు గలవు. ఇవి మూడవ తరగతికి చేరినవి. ఈ మూడు తరగతులకు చేరిన ప్రతిస్థాపకలలో నొక్కొక తరగతి ప్రతిస్థాపకలను గూర్చియు ఈ క్రింది విషయములను ప్రత్యేకించి పరిశీలించిరాము:-- 1. సంప్రదానము, కార్యనిర్వహణము 2. ఆయుక్తము, దాని వినియోగము, 3. సంప్రతికరణ పద్ధతి, వైపరీత్యము, అసలు సంఘములు సాంఘికవాద సిద్ధముగా సహకారకములుగా నుండుట కకర్మమును విషయములను ప్రోత్సహము. సాధారణసంఘముల వైశాల్య పరిమాణములను గురించి, సంఘస్థాపనమునకు ప్రోత్సహము లుండది యొక యాచారముగా సహకారముల ధర్మములను గమనించుటయైత్యవశ్యకమని హెచ్చరించివారము. బ్రాహ్మణమును తదితరస్థలములందును సంఘములపరస్పరముల మత్తరవాదము వహించు యూనియనులకు స్థాపించబడినట్లే, సంఘములకును ముఖ్య ధనాగారములకును మునుపటియూనియనులవలెతర రాష్ట్రములలోనూడ స్థాపించుట యుక్తమని సూచించియున్నాము.

భాగస్వాముల ప్రకృతినిబట్టి ప్రస్తుతము ముఖ్య ధనాగారములు మూడువిధములుగా నున్నవి:-- 1. వ్యక్తిమాత్ర భాగస్వామికములు. 2 సంఘమాత్ర భాగస్వామికములు. 3. మిత్రభాగస్వామికములు. మొదటితరగతి ధనాగారము లుండగూడదని మావాదము. చిట్టచివరకు రెండవతరగతి ధనాగారములు నిలుచుట యుక్తమైత్యము ప్రస్తుతము మూడవ తరగతి మిత్రభాగస్వామికములకు సుఖ్యధనాగారములు లాభరముగా నున్నవి; వెంటనే వానియందలి సహకార వ్యక్తి గాధికర్యము నొసంగి తుదకు నిరంకుశాధికార మొసంగబడు విధం విశేషలాభకరములు కాగలవు ప్రతి ముఖ్యధనాగారమునకును సాధారణ సేవలతో పరిపాలనాసరణ మైనా భాగము నిర్ణయించబడవలెను. కొక్కొక్క ముఖ్యధనాగారము క్రిందను 200 మొదలు 500కి తక్కువకాని సంఘములు పనిచేయుచుండవలెను. ఒక ముఖ్యధనాగారమునకు సంబంధించిన ప్రదేశమునందలి యువ సంఘములన్నియు, అభ్యుపగ్రము వ్యావసాయక యువసంఘము లన్నియు, ఆ ముఖ్యధనాగారములో భాగస్వామ్యము హింకరవలెను. ఇతరమైన యాధిక సంస్థలతో వానికి వ్యవహారముండరాదు, ఇట్టిముఖ్యధనాగారముల యాధికర్యవర్గము సరిపుచ్చుచును సహకారధనాగారముండవలెను. ఇప్పుడు లేని రాష్ట్రములలో నొక్కొక్క ముఖ్యధనాగారము వెంటనే స్థాపించబడవలెనని మేము వాదించుచున్నాము. ఈ రాష్ట్రీయ ధనాగారములలో వ్యవహారములు కూడ భాగస్వామ్యము వహించవలెను. దైర్యక్రమము మీటింగును కాకపోయినను దైనరము మీటింగును సత్వరముగ సమకూర్చుటకు సహకార ధనాగారముల కధికార ముండవలెను. సహకార సంస్థలు సంప్రదాయ సిద్ధముగా సమస్తావస్థలయందును సరైన సహకారమున కవకాశము నిచ్చుచిగా నుండవలెను. చదువుకొన్న నడితరగతి మతవ్యులయొక్కయు, ప్రధానోద్దేశమునకు భంగము గాకుండ వ్యవహారశీతల యొక్కయు సాహాయ్యమును సంపాదించుట కర్హములుగా నుండవలెను. సహకార సంస్థల పరిపాలనాధికారమును సహకార సంస్థలం దేకాగ్ని కృత్తికే తెచ్చుటయే ప్రధానోద్దేశము.

ముఖ్య ధనాగారములందును రాష్ట్రీయ ధనాగారము లందును వ్యక్తి మాత్ర భాగస్వాములలో నొక్కొక మనుష్యుని కొక్కొక వోటు మాత్రమే యుండవలెను. భాగస్వామ్యము వహించు సంఘములు తామప్పు యుక్తమున మొత్తమున కనుగుణముగ భాగస్వామ్యమును వహించవలెను. నానావిధములకు ప్రతిస్థాపనములను తమ భాగముల మొత్తపు ధనములో కొంతభాగముమాత్రమే చెల్లించుట కనుమతించబడవలెను. పంపకముమీద తీసికొనబడాలాభమునకు మితముండవలెను. ఆ మితమును నిర్ణయించు సందర్భమున నుపయోగింపవలసిన సూత్రములను మేము సూచించియున్నాము. అసలు సంఘములలో డిపోజిట్టుల భిన్నభిన్నమిగిలియుండు ద్రవ్యమును ముఖ్యధనాగారమునకు పంపుచుండవలెను. సహకార సంస్థలు సాధ్యమైనంతవరకు సాధారణముగా చిరకాలముండు డిపోజిట్టులనే యంగీకరింపవలెను. తదితరమైన డిపోజిట్టుల శ్రేణులకు పరిధికులుగూడగలవు. ముఖ్యధనాగారములప్పుడే యవచ్చునా అప్పులిత్యవచ్చునా యను విషయమును విచారించి, ప్రతివ్యవహారములోను జామీను పుచ్చుకొనవలసినయు, అప్పుకు జామీనుదారుల యొద్దనుండి నిష్కర్షముగా వసూలు చేయుబడవలసినయు చెప్పియున్నాము. సహకారసంస్థలన్నియు జగత్వపును నేర్పబడవలెను; పని జరుగుటవలన భంగపడెనపు డప్పులవారి కొసగుటకును కిగింత మొత్తమును ప్రతి సంఘమును నిలువ చేయవలెను. డిపోజిట్టును తీసికొను సంస్థలు తగినంత ధనమును నిలువ చేసి కాని తక్కిన ధనాగారములలో డిపోజిట్టులకుల గాని తక్కిన చెల్లాలజీ ద్రవ్యస్వచ్ఛుద్ధిని కలిగించుకొనవలెను. సహకార ప్రక్రమల చెల్లాలజీకి సౌకర్యములు కలిగింపబడవలెను సువత్సరములలో చెల్లింపవలసిన మొత్తములలో ముఖ్య ధనాగారములు గలవారు రాష్ట్రీయ ధనాగారములు మూడవపాటును మించని మొత్తము నెపుడు కావలెననుపుడు హాజరుచేయుగల స్థితిలో నుండవలెను ప్రభుత్వోద్యోగులకును సహకార కార్యనిర్వహకత్వమునకును సంబంధించి యిటువంటి చేయబడియు నిబంధనలు యుక్తముగా నున్నవి. మేము కొన్ని చిన్న చిన్న మాన్యుమార్గములను చెప్పియున్నాము. మండలాధికారి రిజిస్ట్రార్ ధికారము కలిగియుండుటకును తన పరిపాలనమునకు లోబడిన ముఖ్యధనాగారమునకు దైర్యక్రమగనో ప్రార్థనగానో యుండుటకును మేము ముఖ్యకొనముగాని ముఖ్యధనాగార సంస్థలలో హాజరుగలటకు మాత్ర మధికారము కలిగియుండవలసినని కోరుచున్నాము.

ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము సహకారోద్యమమున కార్థిక సహాయము చేయుచున్న పద్ధతి వాచున్నది గాని దానిని స్వయం సమృద్ధిగా గావించుటకై సంఘముల యప్పుపత్రములను రాష్ట్రీయధనాగారము ద్వారాగాని యొకరాజకీయ సహకారధనాగారము ద్వారాగాని చెల్లాలజీయగునట్లు చేయబడవలెనని మేము సూచించుచున్నాము. ఈవిషయము బాగూరకతో పరిశీలించబడవలెనని.

వర్ణనం నస్యము

- 70 సంవత్సరములుగా ప్రఖ్యాతి జెందబడి లోక ప్రసిద్ధి బడసినది.
- 12 తులములు 0-9-0 అణాలు.
- 24 " 1-0-0 రూపాయ.
- అక్. కే. పరిమళనస్యము 3 phials 12 అణాలు
- భాస్కర నెం. 140 (యు) మదగాను.

బెజవాడ హిందూ హైస్కూలు.

ఈ పాఠశాలకు రికార్డును ఆటోమరు 2-వ తేదిలో ముగియును. ఈనెల 5-వ తేదిని తిరిగి మీటింగు జరుగునని నోటీసులు పంపబడినవి. పాఠశాలకు దివానెబహదూరు యెల్లే వెద్ది బానికిరామయ్య పంతులుగారికిగాని, లేక విస్సంకెట్టి వెంకటరత్నం గారికిగాని, యిచ్చుట యిరామిటింగులో ముఖ్య తీర్మానముగా ఏర్పరపబడింది. క్రిందటి మీటింగులో యువముల తీర్మానము, స్థిరాస్తిహామి యవ్వలసి యుండుట మొదలయిన సంగతులు తీవ్రమునచర్చకురాగా విస్సంకెట్టి వెంకటరత్నంగారు తాము పాఠశాలను తీసికొనే ఏర్పాటును వదలుకొన్నామని దృఢముగాచెప్పి, అట్టితర యేర్పాటుకు రద్దుచేసికొనినట్లు తీర్మానమునకూడ వ్రాయించి.

సదరు పాఠశాలను బానికిరామయ్య పంతులుగారికి, మొట్టమొదట జరిగినమీటింగులో వర్తకులును, తదితరులును వికంత్తముగా, కొన్నివరతులను చర్చించి తుదకు తీర్మానించి, ధర్మకర్తృత్వము నిచ్చుటకు నంగీకరించి. ఈవిషయమునే యేబదిమంది మొదట్ల దృఢపరచగలండులకై కూడిన సభలో, మొదటిసభలో మొదటితీర్మానమున కంగీకరించినదాలో కొందరు, వెంకటరత్నంగారును, పాఠశాలను బానికిరామయ్యపంతులుగారికి ఇచ్చుటకు చేకూరిన తీర్మానము చెల్లగూడదనియు, తామేపుచ్చుకొనెదమనియుగట్టిపట్టుగా యావితరమును, సభలకు గ్రహించలేక, మిక్కిలి కల్లోలపడిరి. వీరి నిట్లు ముందుకు వెళుకకు పుకొల్పి తాను వెళుకడక, యావ్యవహారమును ఎవడో ఒక మహాభావుడు వెళుక నుండి నడపించుచున్నట్లు స్పష్టము. వైశ్యులు యాపాఠశాలను పుచ్చుకొనటకు రురించి, మామెరువు గారగు డి. వి. హనుమంతరావు పంతులుగారు మిక్కిలి కృషిచేసిరి గాని, వీరి మాటలను ఎవరును విశ్వసించనందున కాకినాడనుండి, వీరి స్నేహితులగు వాళ్లం పద్మనాభంగారిని పిలిపించి వారి ద్వారా చాలా బోధ చేయించిరి. ధర్మగుణము బౌదాగ్యము సహజముగా నుండవలయుగాని తత్కాలభోధకలన గలుగునని యా, నిలుచుననియు గావు. మామంతరావు పంతులుగారు వివిధములైన బోధ్యమును కలగజేసికొనక, కలతల జరిపినగాని యాపాఠశాలవ్యవహారము ను కట్టబడనేరదు. హిందూపాఠశాలలకు గొప్ప యిక్కట్టు వచ్చినది. ఇంకేమేమి యిక్కట్లు ఈ గ్రామమునకు పాటిల్లవలసి యున్నవో తెలియును.

ఈ పాఠశాలను ప్రస్తుతపు ఉపద్రవమునండి తొలగించు పుచ్చాత్మకైవరమున పురవాసులలో ఉన్నయెడల, తగవులలో గాని, వైకటలలో గాని జొరబడక, పనియంది ఏకీభరించి ప్రస్తుతము రికార్డును నచ్చుటకై జరుగవలసిన ఏర్పాటులను చేసెదరుగాక. లేనియెడల స్కూలుకు ముప్పు తప్పదు. సదరు పదిమంది పదివేరూప్యముల నిచ్చినయెడల పాఠశాలను ఎవరికివలయునను వివాద నిర్దింపదు. పురవాసులకందరికిని స్కూలునందు వాస్తవముయిన అభిమాన మున్నయెడల వలయు ద్రవ్యము సమకూరకుండునా! స్కూలును ఎవరికి విక్రయించవలయునను చర్చకవకాశముండునా! స్కూలును నిమిత్తముగా చేసికొని తమ తమ కత్తులనుగాని, కార్యములనుగాని సాధింపబూనుట మిక్కిలి నైచ్యము.

ఈ జరుగబోవు మీటింగులో విద్యార్థిమానులును, పాఠశాలాభిమానులును, ఉదాహరణ, ధార్మికులును, పురవాసులలో ముఖ్యులు, తమతమ అభిమానమును స్వార్థ పరత్వమును విడిచి, పాఠశాల విషయమును సదభిమానమునూపుదురుగాక. గొప్ప విరాళముల నిచ్చెదరుగాక. పరమేశ్వరుడు వీరి హృదయములయందు జొచ్చి పాఠశాలకు అత్యంత శుభమును జేయుగాక--హితకారి.

ఇండియను పేటియటు ప్రతికవైన మానవత్వము దావా:-- అగస్టు 18 తేది పత్రికలో ఇండియను పేటియటు వారు డామిగారిని మార్క్స్-స్మి-గారికిని జరిగిన ఫిర్యాదును ప్రచురపరిచిరి. అసాదృశ్యములో మూర్ఖస్మి-గారు మేజిస్ట్రేటుపాదములమీద బడి తుమావణను గోరుకొనెను అని ప్రచురింపబడినది. ఈవాక్యము మార్క్స్-స్మి-కి మాన హానికరముగ నున్నదని ఇండియను పేటియటు ప్రతికవై బార్నిటపును మేజిస్ట్రేటుగోర్తులో మార్క్స్-స్మి- ఫిర్యాదుచేసెను. ఇధయ పక్షముల వారును గొంత తిడిపు వాదము నల్పినతరువాత ముద్దాయి పక్షపు కక్షియై వాక్యములను రద్దుచేసెనును నొక ప్రకటనము తుల్య ప్రతికలో ప్రచురించిన చాలాను గదానుని యడిగెను. ఫిర్యాదీని తనకట్టు చాలదని వాదించి, ప్రతికతరపు కక్షి ఫిర్యాదీని యిచ్చునున్నబోవుటకు నిదివరకెంత మర్యాద కలిగినవాడో వాకబుచేసి తెలిసికొనుటకు నెలవోసుగుడని మేజిస్ట్రేటు గారినికోరి అట్లు మేజిస్ట్రేటు గారు నెలవోసంగిరి. త్వరలోనే యావాకబు జరుపబడును.

సానిక వార్తలు

దీపముల వేళ:— నేడు రేపు సాయంకాలము 6-47

గంటలకు దీపములు వెలిగింపబడును.

కాలమానాన్ని:—నిన్న విశాఖపట్నం 91-8 డిగ్రీలు

అధికాన్ని 75 - 7 డిగ్రీలు.

బ్యాపాల్మోస్ట్రమము:— నాలు కే.పే.

విస్తీర్ణముగా రూపానుమతము నేడు సాయంకాలము 6.30 గంటలకు 84 బ్యాపాల్మోస్ట్రమము జరిగెదను.

చెన్నపురి యువజన సభ:— రేపు 5 వ తేదీ

అధివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు సాతచాకలపేట జి. యె. ముఖందారు అందు సత్సవ బటన్ ఫాక్టరీలో యీ సభవారి సంఘసమావేశము కలిగినది.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మ సమాజము:—

రేపు 5వ తేదీ అధివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు (చెంగాయంగడి సమీపమున) నెం 97 అన్నాపిళ్ళవీధి ఉపాసన మందిరములో జి. వి. వారాయణగారు "వేదాంతము" గురించి ఉపన్యసించును.

తియ్యప్పకు యండవర స్నానానికి:— రేపు అధి

వారం నెలవెంబరు 5-వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు, నెం 5 నుండుర్రావుపేటవీధిలో, బి. శేషగిరిరావు ఎం.ఎ. గారు నాథులందరి "నీతిధర్మములను" గురించి ప్రవచనమును.

మురళీగాన సభ:— మెనరన్ కింగు అండుకంపేని

స్వామివారులు ఆగు మురాలిరాజేశ్వరి రావుసాహెబు కలివల కల్లుకల్లెటిగారిసభకు రు (100) నూరు రూపాయలు బహుమాన మిచ్చినారు.

దేశాంగీకృత ఉపన్యాసములు:— దేశాంగీకృత

సంబంధమైన ఉపన్యాసము రామారావుగారు కొన్ని ప్రవచనముల నియమములను "వ్యాఖ్యల కారణములు" అనువిషయమును గురించి పాఠశాల గవాయుతో 5-9-15 వ తేదీ అధివారము నాడు ఇంగ్లీషుభాషలోను, 11-9-15 వ తేదీ శనివారమునాడు అరవభాషలోను సాయంకాలము 6-45 గంటల వేళ మదరాసులో బార్నిటవులులో పోర్చుగీసు చర్చి వీధిలో 6-వ

బందరు హిందూ హైస్కూలు

[వే. వెం. సుబ్బారావుగారు]

ఈ విషయమును గూర్చి కొన్ని లేఖలు ప్రచురింపబడినవి. మన సంఘమున వ్యాధులుగ జరుగవలసిన విధమును గూర్చి నామభిప్రాయమును ముందు వెలువరచి, నిమ్మట విశేషములు ప్రాసిన యంతకులందు ఎంతవరకు నిజముకలదో వివరించెదను.

ఏదేని మనసంఘమున లోకములున్నవాటిని నవరించుట యవసరము. దీనికి ఎవ్వరును అడ్డుకొనరు. కాని, యవసరముగ ప్రతి స్వల్పవిషయమును విస్తరింపజేసి, ఉన్నది కొన్నియు లేనిది కొన్నియు కలిపి చెప్పకలరము కలుగజేయుట సంఘమునకు మంచిగాదని తలచెదను. ఎవరియైనా, చురుకైనవారు కొనసూ అన్వేషములు ప్రాయముగా అచ్చటచ్చట కొందరుగలరు. కాని, కొంచెము జ్ఞానసంపత్తిగలవారు జాగ్రత్తగానే ప్రాయమును, మనలో విచారగతులు కొందరు, వారికి గల ఉత్సాహముచేత, ఏవిషయమైనను వెలిసిన వెంటనే, సందర్భములన్నియు విచారింపక, త్వరపడి ప్రాయముమాత్రము నోచునును వారి ఉద్దేశ్యము మంచిదైనను, ఫలితము వారితలంపులకు వ్యతిరేకము గురువును ది ప్రధమమున ఏదైన లోపములున్నయెడల, వాటిని ఆయా స్థానాధికార్థులు తెలియపరచి సవరింపజేయుట యుత్తమధర్మము. అధికార్థులు అట్లుచేయు: నిరాకరించినను, లేక నిరసింపినను, ప్రతికలప్రవాసి డిప్యూటీ బహిరంగము చేయుటచే స్థానాధికార్థులు మతి మట్టినటుల జేయుట యవసరముగను. అట్లుగాక, ప్రతి స్వల్పవిషయము హెచ్చుచేసి సంఘముందు ఏవో ఘనముగు దుర్వ్యవస్థలు బహిరంగపరచుట సంఘమునకు శ్రేయస్కరముకాదని తలచెదను. హిందూపత్రికకు, శ్రీయుత సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు అధిపతిగ నున్నపుడు, నాపిన్నవయసున కొన్ని వ్యాసములు కలెముగ ప్రాసినపుడు, వారు స్వయముగ నాట చేప్పిన హితోపదేశములు ఈ వాటికి నిమగ్నమగుచు నున్నవి. మిక్కిలి యవసరము గల సపుడు తప్ప, తదితర సమయములందు, యవసారి మనము దూషించుకొనుట సంఘమునకు చాల లోపమనిచెప్పిరి. ఆవిషయమునే ఇందుచాహించితిగాన తమింప గోరెదను.

ఇకను, ప్రకృతమున ఒక్కయంశము ముందు విచారింపజేసి యున్నది. ఈ గ్రామమున వైదిక నియోగిభావములు బహుస్వల్పములు విషయము విదితమే. అట్లుండ, ఏవాడును స్వ

నియోగిగా నున్నవాడనుకొనెను. వైదిక విచార ప్రకటనగారగు జంబూలగారి నాథకామి రవరామయ్యలైనను ఈవాటి అభిమానము కనిపెట్టబాలమైతిమి ఆశ్రయంజేసుకొనుట మానవస్వభావము. అట్టి మోగాని, కాళాభిమానముచే రాముడి కుటుంబ కారణముగ నడచెదను. కాళాభిమానము కనుకనే మనము నామకము. యము, పునమగు తరులచే, మూర్తి సంకయించువాడు గోనాథ కా 18 వత్సరములవరకు మూలముకలిగియు. ఈ కాలములో మెంబరులు 18వర్గా కిరి. అందు, 5 నియోగిలు 2 వైదికులు, 1 నియోగి, 2 వైదికులు, 1 అవిద్యురచుకొనబడిరి. ప్రస్తుతమున, కమిషనులు, యద్దగు నియోగిలు, ముగ్గురు వైదికులు, ఒక వైదికులు, ఒక ముగ్గురు వైదికులు, కమిషనులను బట్టి యాచిన వైదికాచారముకలది బాధ్యత కనుపడు. న వెలినంత వరకు అభిమానము లేదును కనుపరచెదను. లెంపటి నెరింపియ్యుగాను ఒకరిమాట విని వారినయిన, నిష్పక్షపాతముగ పనిచేయువారనియును, కావల్యములేని మంచి స్వభావము గల వారనియును, అందరికి స్పష్టముగ వెలిసిన విషయములో ఏమిగునది కాళాభిమానము మాట వింటిమి. ఇప్పటికిని ఈ వాస్తవము నమ్ముటలేదు. బట్టిలోని చాలవరకు నెట్లందరు గూడ ఆశ్చర్య పడుచున్నారే. స్పష్టముగ అట్టివాడను కనుపడెను. వారి యందు గాని మరి యొకరి యందుగాని ఈవాటి ఆలోపణచేయుట యుక్తము గాదు. నెరింపియ్యుగాను హెచ్చుమాటలనుగ బ్రవేశించి సరిగారి సంవత్సరములయినవి. అంతవరకు దక్షిణాదివారే హెచ్చుమాటలను నందిరి ఇకను, ప్రస్తుతమున మూలములో పనిచేయుచున్న ఉపాధ్యాయులలో

యంగ్లీషుకెన్నెడివారు ఇరువదిమంది గలరు. అందు, హెచ్చుమాటలను, ప్రవచనములను, మీరు ఉపాధ్యాయులు స్పష్టముగా ర్థముగాను హెచ్చుమాటలను నమ్మి కాలమున కేరమున, వీరిద్దరు గాక ఇక అయిదుగురు వైదికులు గలరు. అందు ఇరువురు తెలుగావారు మీరు నెరింపించుట కాభివృద్ధి కాదు. ఇకను, మిగిలిన ముగ్గురులో, అయిదుగురు నియోగిలు, ఒకరు వైదికులు, యద్దగు వాడే. కామయ్య, ఒక వైదికుడు, ఒక ఉపాధ్యాయుడుగలరు. ఇకను మిగిలిన ఉపాధ్యాయులు ముగ్గురు ముగ్గురు వైదికులు, యొక గానివిద్య, యొక వైదికులు, ఇరువురు నియోగిలు, ఒక వైదికులు, ఒక వైదికులు, మొదలగువారుగలరు. కాబట్టి, మూలములోని ఉపాధ్యాయులు ముగ్గురు జూనియరు, హెచ్చుమాటలను గాకను, నెట్లందరుగలరు, ముగ్గురు భిమానముతో పనిచేయుచున్నట్లు ఎంతమాత్రము కానివాడు. ఇదిగాక, ఇంగ్లీషు ఉపాధ్యాయులలోని వారగు అయిదుగురు నియోగిలు వైదికగతులలో నున్న వారు వారిలో ఇరువురుమాత్రము ప్రైమరీగు అయిదుగురు, ప్రైమరీగు కాని వారైన న 1911 సంవత్సరమున ప్రవేశించిరి. కాను కొలను నెరింపించు రావు గారికి రు 60 ముగలు రు 80 ల వరకు తీరము నుచ్చిచేయబడినది. బుద్ధిరాజు రామచంద్రరావు గారికి 1912 సంవత్సరమున రు 60 లతో ప్రారంభించి ఇప్పటికి రు 90 ల వరకు తీరము హెచ్చించబడినది. ఈ కృత్తియును హెచ్చుమాటలనుగారియొక్కయు నెక్కుటగారియొక్కయు సిఫారసుమీదనే చేయుచుండినది. కాబట్టి ఎటుజూచినను కాళాభిమానము నాకేమియు కనబడలేదు. అనవసరముగ ఇందునుగూర్చి కలలరము కలుగజేయుట దేశభావములకు ధర్మముకాదు.

హెచ్చుమాటల గారగు నెక్కుటగారును ఎంత వికమత్యము కలిగియుండిరో, రెండవ వారిని మొదటి వారెట్లు అనుసరించి నడచిరో నే నెరిగినంతలో ముఖ్యముగ నీక్రింది రెండు అంశములనుబట్టి యువకులు గ్రహింపవచ్చును. మొదట రైతుగారును వీరాస్వామిగారి విషయమున హెచ్చుమాటలగునా చాలవట్టుదలతో ఆయనకు తొలగింపకూడదని యనేకసార్లు ప్రాయముటయు, అంతకంటెను ఎక్కువ కట్టుదలతో నెక్కుటగారు ఆయనను నవరింపంబ్రయత్నించుటయు కమిటీవారికేగాక, బట్టిలో చాలమందికి తెలిసిన యంశమే. జమ్నాపీఠపుర ముగ్గురు భావ్యం నాయకుగారి విషయమునను అతేరితన జరిగినది. నాయకుగారి విషయమున మీరు ఉపాధ్యాయుల నెక్కుట ప్రవేశించెను, యోగిహెచ్చుమాటలను, ఒకరి కొకరు అనుకూలముగ నుండవలసి నది భావ్యము; లేని యెడల పులకతో క్రమముగ జరుగజేరవు. ప్రతివానికి మంచి నెట్లందరుగూడ "జోహలం" అనుట మాత్రమనుచితము. అట్టి విషయము జోహలం అధర్మము నెంపటి నెరింపించు గారు పగుగు రికో సమావేశము కావండుటయు, పిల్లలలో నైతిక విశేషము కలియకుండుటయు నిజము. ఈ హెచ్చుమాటలలో వారి వలని గుణములు నెంపడక బోవచ్చును. ఇంతియ అక వారియందు కొందరికి నిరసనమునాక కలుగవచ్చును. వారు నానాటికి గౌరవము తగ్గించుకొనుటకున, వివేచనములు ఏమియు చేసినటు నేను నెరియుండలేదు. కాబట్టి వారి విషయమున అంత కావ్యముగ వ్యాఖ్యానములు చేయకూడ.

ప్రకృతమున వ్యాఖ్యానమున ఇతరవిషయములు ముగ్గురు సంతకము వ్యాఖ్యానము.

వైదికులచేత మాత్రం చెల్లదగును. ఇంతియ అక గను:—మగ్గులజిల్లా కొత్తలో ఒక చిత్రమైనదాని ముగ్గురులో నున్నది. వాడులు తాము కొనిపెట్టెనుకలదు. ముగ్గురుచేత రివాజు చెల్లదుగాని ఇతరులచే చెల్లదగుననియు, ఇంతియ చేయుచునే వాలయముగా నెరిమియు ఒక చిత్రమైనది. వీరి విద్యుహింపవలయుననియు తెలియజేరిరి. నేనెప్పుడుకాని ముగ్గురులకు భయము కలిగించి కనుక చెల్లదుగానాక ఈమగ్గులమున భాగస్వాములుగ జేసిరిగాని వారికి భయముగనునా భాగ్యుల కలుగజేసికొనుటకు హెచ్చులేదు. కాని, ఇక సామెలు విచారింపబడుచున్నాడు.

వివాదు కోరుట:— మును వివాదలచేయబడిన ఆస్థానము రాయని ఈ కల వేదం కలకత్తా ప్రధానరాజధాని మేజస్ట్రేటుగారి ఎదుట ప్రస్తుతమున కేసుచేయబడినది. ముద్దాయని కొత్తరు రప్పించిరి. అతడు జి. ఏ పరీక్షించెను. అతని యద్ద రాజద్రోహ పత్రికలును అనేకమంది పేరులు గల పత్రికలును పోలీసువారికి దొరకెనది తెలియుచున్నది. సత్వర ప్రవరకు 500 రు స్వయముగాను చెరు రు 250 రు మరిఇద్దరిని జూరీను ఇయ్యవలెను. లేనచో నొకవత్సరము కలిసవరకు ముఖ్యంపరలెనని మేజస్ట్రేటు గారాజ్ఞాపించిరి.

మానము లేదును కనుపరచెదను. లెంపటి నెరింపియ్యుగాను ఒకరిమాట విని వారినయిన, నిష్పక్షపాతముగ పనిచేయువారనియును, కావల్యములేని మంచి స్వభావము గల వారనియును, అందరికి స్పష్టముగ వెలిసిన విషయములో ఏమిగునది కాళాభిమానము మాట వింటిమి. ఇప్పటికిని ఈ వాస్తవము నమ్ముటలేదు. బట్టిలోని చాలవరకు నెట్లందరు గూడ ఆశ్చర్య పడుచున్నారే. స్పష్టముగ అట్టివాడను కనుపడెను. వారి యందు గాని మరి యొకరి యందుగాని ఈవాటి ఆలోపణచేయుట యుక్తము గాదు. నెరింపియ్యుగాను హెచ్చుమాటలనుగ బ్రవేశించి సరిగారి సంవత్సరములయినవి. అంతవరకు దక్షిణాదివారే హెచ్చుమాటలను నందిరి ఇకను, ప్రస్తుతమున మూలములో పనిచేయుచున్న ఉపాధ్యాయులలో

జిల్లా మహా సంగమము

జర్నలు. కందకములను ధ్వంసము చేయుట.

సంఘీకృత పోపు గారు ఇటీవల మరల ప్రయత్నించుట.

గెలిషియాలో 11 సార్లు రష్యావారు జర్నలును తరుముట.

జర్నలు జలాంతర్గామల పోషనగూర్చి చేసినవాదాదును తప్పుబట్టుదుట.

ఇంగ్లండు

నాకామట్టసి వారపులెక్క.

లండను సెప్టెంబరు 2:— సెప్టెంబరు 1 తేదీనో నక్షత్ర మగువారమునందు 12గే2 టన్నుల బరవుగల సామానుల దీసికొని పోబాలు స్టీమర్లను మూటిని ముంచిరి.

రెండు స్టీమరులను ముంచుట.

లండను సెప్టెంబరు 2:— ట్రెట్టాక్లిల్లు రోమానియా అను ఆంగ్లదేశమువారి ధూమ నోణులు నిన్న ముంచబడినవి.

ఒక స్టీమరును ముంచుట.

లండను సెప్టెంబరు 2:— సివానో అను ఒక చిన్న స్టీమరు ముంచివేయబడినది. 3 రు మనుష్యులు కనుపడుటలేదు.

జపానువారిరాయబారి మరణించెను.

లండను సెప్టెంబరు 2:— లండనులోనున్న జపానువారి రాయబారి అగు కట్సుగోను కెఇనోవెగారు చనిపోయి పీరిని గూర్చి సానభూతిని కనుపరచుచు వార్తాపత్రికలు పరికటముల నొసర్చెను.

నాకలను ముంచుట

లండను సెప్టెంబరు 2:— ఎన్ని ప్రమాణములు చేసి నప్పటికి, వర్తక నాకలను ముంచు స్వాతంత్ర్యము మాత్రము జర్మనీవారు వికవట్టు నిశ్చయమగుచున్నది.

ముంచివేయబడిన ఓడలమొత్తము.

లండను సెప్టెంబరు 2:— ౧౮౧౮లోయిదు రిజిష్టరులో ౧౧౩౨౨ ఓడలు నమోదుచేయబడినవి. వీటిలో యిదివరకు జర్మనీవారిచేత ముంచివేయబడిన వర్తక నాకాసంఖ్య ౧౩౮ ఇది అన్నియు సాధారణముగ పరిమోలిననాకలే

ఫాన్సు

జర్మనీవారు కందకములనుండి

బయటికి రాలేకపోవుట.

లాహోరు సెప్టెంబరు 3:— సి. వి. కెట్టెలు లండను విశేషరియిట్లు తిరిగివచ్చుచున్నాడు. ఇటీవల పశ్చిమరంగమునందు మునుపటి ఫిరంగియాధ్యక్షులకంటె చాలాతీవ్రముగను యెక్కువకాలమును జర్మనీ వారి కందకములపై ని ఫిరంగులు ప్రయోగింపబడెను. ఇందువలన శత్రువులకు విశేష నష్టము కలిగెను. అర్జెంటినునందు సౌచికనకు త్రొక్కనను దక్షిణమున వాస్కెసునందు జర్మనీ వారసేకపర్యాయములు తమ కందకములను విడిచి బయటికి రాబ్రయత్నించిరి కాని రాజకపోయిరి. అర్జెంటినులో కూర్చి హాసీవద్దను జర్మనీవారి బలీయనుగు స్థానమున 4 గంటల కాలములో 8౦౦౦ గుండుపడెను. కందకములను, రక్షణో పాయములను, శిబిరములను విశేషనష్టముకలిగెనని ప్రాన్సు ఉత్తరభాగములను సెంట్రలు న్యూను పత్రికా విశేషరి వ్రాయుచున్నాడు.

మిత్రమండలివారు శత్రువులపై బడుట.

లండను సెప్టెంబరు 2:— పారిసు— బెల్జియంలోని శత్రువుల శిబిరములను దండఫిరంగిములను దండనుననుఫిరంగులను వారు తేసితిమి. అర్జెంటినులో పునాది మొగలవద్ద ఆకసపుటాల్పె డోలతోడను కరగోళ్ళములతోడను పోరునడచుచున్నది. నూర్ ఓటుసీల మధ్యనున్న జర్మనీవారి ఫిరంగులను ప్రెంజివారి ఫిరంగులతోడించెను. ఎయిరి, అర్జెంటిను, ఛాంపెనీజిల్లాలో నిరువాగుల వారు, ఒకరిపై నొకరు తీవ్రముగ ఫిరంగులబ్రయోగించుకొనిరి. లారయినందున వాస్కెసునందు ఫిరంగియాధ్యక్షులు జరిగెను. అని ప్రకటింపబడెను.

పరాసువారి రిపోర్టు.

లండను సెప్టెంబరు 2:— పేరిస్— పశ్చిమరంగమున కొన్ని ఫిరంగిదళ యుద్ధములను, వాఝులతో పోరాటమును జరిగినట్లు ప్రకటింపబడినది.

ఇటలీ

ఇటలీయావారు జయము నొందుట.

లండను సెప్టెంబరు 2:— రోము. ఆల్బెర్టు జిల్లాలో ఫిరంగి యుద్ధములు జరిగెను. సెక్టెక్ కనుయందు చుండు కొట్టలుల నొకదానిని ధ్వంసము చేసిరి. సీవాచీ కనుయందు పెరిషికో యుద్ధముల కొవలకు శత్రువుల ఫిరంగిదళము నోడించిరి. కాల్సియాలోను కాల్సి ఫిరంగులములను తమ కందకములను శత్రువులు విడిచిపోయిరి.

రుష్యా

రుష్యావారు ముందునకువచ్చుట.

లండను సెప్టెంబరు 2:— సెయోగ్రాఫ్. రీగా డ్వీ నా ముఖమునందు ముఖ్యములగు మార్పులేవియులేవు. ఫ్రీడిక్ స్టాటు పొంతమునందు సెప్టెంబరు 1, 2 తేదీలలో రాత్రి యందును పగలునందును జర్మనీవారు మనమీద బడికపుడు వారిని వెకకకు గొట్టితిమి. సెయోగ్రాఫ్ నదికిని ఇల్వా నదికిని మధ్యవద్దేశమున రుష్యావారు ముందునకు బోవుచున్నారు. వారు ఓల్గా మీదను సువిసించుచున్నారు. 1వ తేదీన రుష్యా వారి యాక్కిలులు సన్నీలతో యుద్ధముచేసి జిప్సెట్ యిందు గాగ్రుములను వశపరచుకొనిరి. జర్మనీవారు పారిపోయిరి. ఇల్వా నది దాపలియొద్దను రుష్యావారు ముందునకు బోవుచున్నారు.

రుష్యాలోని పరిస్థితి.

లండను సెప్టెంబరు 2:— పారిసు— గెలిషియాలో రుష్యావారికి జయము కలుగుటవలన రుష్యావారి సైన్యములు చెక్కుచెదరలేదని తెలియచున్నది. వారు వెనుకకుబోవు విషయ వీలైనచో శత్రువులపైబడుట వీలుగనుండును.

రీగాజిల్లాలో రుష్యావారు శత్రువులపైబడుట.

లాహోరు సెప్టెంబరు 2:— ఇల్వా నది దాపలియొద్దను రుష్యావారు శత్రువులపై బడుచుండుట కల్లక నిత్యగతులందు మార్పు కలుగ జాలదని పెయ్గ్రాగ్రానునందలి యుద్ధవిమర్శకు లనేకు లనుచున్నారు. ఇదియును ఫ్రీడిక్ స్టాటువద్ద రుష్యా వారు : రోధింది నీలుచుటయు గలిపి చూచినచో రీగామీడికి శత్రువులు పోబాలని నోపావేమియు పత్రికా విమర్శకుడు వ్రాయుచున్నాడు. పట్టణవాసులు తిరిగి రానియ్యబడినవి వారుగెట్టెను కొక విశేషరి వ్రాయుచున్నాడు.

గెలిషియాలోని పోరు.

లండను సెప్టెంబరు 2:— ఇల్వా నీమెను నదునధ్యమార్గమునకులేకు. ఓలిటా మెట్టకోడ్డు ప్రాంతమున రాత్రి భాగమున జర్మనీలు తీవ్రముగ తలపడి యోడింపబడిరి. జర్మనీ వారిని గ్రోడినోయొద్ద నిలువరించి రుష్యావారు ఈ నెల 2 వ తేదీ రాత్రి నీమెను నది దక్షిణమున దాటిరి. గ్రోడినోకు దక్షిణమున ప్రివెలువరకును మార్పేమియునలేదు. లక్కుప్రాంతమున స్థిర పడి జరిగినందున తీవ్రముగ పోరు రష్యావారు ఓలి కాడ్జి వుల్పు దేంగమునకు వెళ్లిరి. వారు అనేక వందలమంది శత్రువులను బందీలను చేసిరి. గెలిషియాలో రష్యావారు నూతనస్థానములకు వెళ్లి నీ నా ముఖమునందలి వైదికులపోరుకు కవకాశము కలిగించిరి. బోబోలోను సీట్రపా నదీముఖమున రుష్యావారు జర్మనీలను చాలనష్టముకలిగించిరి.

రష్యావారు శత్రువులను దలపడి మరఫిరంగులను సైనికులను చాల సామగ్రిలను పట్టుకొనిరి.

రుష్యావారి ప్రకటనము.

లండను సెప్టెంబరు 2:— ఆముక్తేవ్లాను— వాల్టిక్ మండలములలో రష్యావారు శత్రువులనోస్తచున్నాను. గెలిషియాలో భయంకరసమరము సాచుచున్నది. రష్యావారు విశువక పోరుయండుటచే మాట్ ఆటవికము కలిగించి, అని జర్మనీ వారు ఒప్పుకొనిరి.

గొడ్డెట్ మొదలగుండు జర్మనులమొదట జర్మను పటాలములను అన్నవని తెలివలో ప్రకటింపబడెను. ఇంకా దక్షిణమునకు ప్రెస్నలియో పోల్లాగార్మీసేలు కొంచుచున్నది. రుష్యా వారి వెనుకసైన్యపు కావలిధటులు జనరలు మెకెలెసుగారి సేనల సెవరించుచుండిరి. జనరలువాన్ డెత్కొగారు జనరలు వెస్టాంజర్నుగారికడకు వచ్చిరి.

రుష్యాను సైన్యముల ఎవరింపు

సా మర్శ్యము.

లండను సెప్టెంబరు 1:— ఆల్బెర్టు జర్మను సైన్యములు మట్టదొరుకు ఆడివేయబడినవి విన్నవీ తెలివ ప్రకటించుటకు ఒప్పుకొని యుండుటయు, నిన్నటిరాత్రి పెయ్గ్రాగ్రానులో వెనుకదిన ప్రకటనయు యుద్ధరంగమున ఇంకా గులంబడితివని, రుష్యావారి సైన్యములు మట్టదొరుకు సామర్థ్యములను చూపుచేయుచున్నవి. ఫలాయన మగుచున్న రుష్యా సైన్యముల యావ భాగముల నొసర్చి, ఒకభాగముతో విశాకాకి కనియబంధితివని దాని సంతము పట్టుకొని ఖయిదీలసంఖ్య లక్షలకొని అట్ల వృద్ధిచేయుచున్నవి జర్మనీవారి ఆధిపత్యకారపు ప్రకటన వెనుకటి వెలువడినది. ఈ ప్రకటనమునకు మెట్రోగె రుష్యావారు తమ సైన్యముల గుమిగూర్చియుంచి, ఆవకరపు చిత్తులలోనికి జనక, సమయము చేచి జర్మనుల మాత్రము సైన్యమును రుష్యా సేనాధిపతులకు అధిక మగుచున్నది.

గెలిషియా, తీవ్రమయిన యుద్ధము.

లండను సెప్టెంబరు 2:— గెలిషియాలో యుద్ధ ముని ఘోరముగ సందేసి తెలియవచ్చుచున్నది. శత్రువులు రష్యా సైన్య పంక్తిసంతయు ముట్టదొరుకు. రష్యావారు గెలిషియానుండి పారదోలుట వారిని రుషియా సరిహద్దుకుండి వెనుకకు సంచుటయు రెండుఉద్దేశములతో నీమట్టదొరుకుపడెను. జనరలు వెస్టాంజర్నుగారి సయ్యమున కొంతభాగము ముందుకు వచ్చుటకంగీకరించెను. ఒకేదిన, ఒక్కొక్క 10 మైళ్లు అడ్డు యమననన్న కీమేనదనకు కలహ మతితీవ్రముగ సుండును. ఇచ్చట ఆదివారమునాడు ఉదయము 6 గంటలకు ఒక కొండ దొమ్మిచేసి పట్టుకొనటకు శత్రువులు కొంత సయ్యమును పంపిరి గాని ఫిరంగి శ్రములు ఈ సైన్యముల నోడించెను రెండుగంటలైన తరువాత వెలికంత్తమునకు: గజ్జెమునకు సైన్యముల ప్రక్కగొడిరించును తిరుగ ముట్టదొరుకు. కాని ఈసారికూడ వృధాయాసమును పొందిరి. రాత్రి యాకొండకు పట్టదలచిరి. 11 గంటలలోపున 5 పర్యాయములు ముట్టదలచిరి. కాని వెనుకకు తిరుచుబడిరి. ఇంతేకాక అధికమున నట్లు ములుగుడ ప్రాప్తమయ్యెను. అప్పటికిని వారు తమ ఉద్ద్యమమును విడువనివారై ఉదయం 5 గంటలలోపున మరొకసారి ముట్టదలచిరి. వెనుకటి పర్యవసానమే తెలిసెను. తెలికామెనుకు దక్షిణమున సేనల పార్శ్వగమనము ఆటంక పరపడెను. బ్లొక్ బోటదక్షిణమున బ్లొటోలిపా ప్రాంతములనుండి ప్రెయి పాను దాటుటకు వచ్చుచున్న సైన్యము ఓడింపబడెను. మరు చటిదినమున రుష్యావారి వారల ముట్టదలచిరి. ఆదివారము రాత్రినుండి సోమవారము 10 గంటలవరకు యుక్ర-వాదోద్ధ శత్రువులు 9 సార్లు మయుతలపడిగాని ఇచ్చటగూడ ప్రెయి పాను దాటుటకు వాహిసర్వ యత్నములు నిఫలములై చిరము.

టర్కీ

సర్ హెమిల్టనుగారి రిపోర్టు.

లండను సెప్టెంబరు 2:— ఆగస్టు 27 28 తేదీలకు ఉత్తరమున యుద్ధము జరిగింది. అందువలన తూర్పున వియూకు ఆక పర్వతాయకు ముఖ్యమైన ఒక ప్రదేశమును పట్టుకొనిరి. ఉత్తరమున ఆక్రేలియా న్యూజెలెండు వైరుకులు ముందునకు చాల భాగ ముక్రమించు కొనగలిగిరి. వైరుకు లతితీవ్రముతో బాహు బాహివై కంగిరి. టర్కీవారికి అధికమైన నష్టములు కలిగెను. వారి బాలాను రి మరఫిరంగులకు కి కందకపు మోటారులును అధిక సంఖ్యగల చిన్న ఆయుధములను, 80౦ తూఫాకులును, 500 బాంబులును ఫిరంగి ముందుకు పట్టుకొనుండిరి.

గెలిషియాలో సహాయముచేయుచున్నాడు. లండనులోను ౧౦ మైళ్లు తూర్పున ఉన్న సైన్యపనిగట్టుల బెంబడించుకొండలపై యుద్ధము జరుగుచున్నది.

గోమతిదేవతలు:— గోమతీనది ఇంకను పొంగుచున్నది. నీరు కొద్ది కారమువై పునరు ప్రవహించుచున్నది. ఇంట్లలో కూలుచున్నది. ఆగ్రేసరూడమవారు శక్తిరచనశక్తిగల ప్రసాదేన చేయమన్నారు. ఆనేక చందలనుండి ప్రాణములను తాపాడిరి. ఇంకా లేచారని వారు తమమందిరములలో బసలిచ్చిరి సహాయార్థము ధనము వనకూర్చుటకు పునరానికి సంఘము వారు సభచేసెదరు అని నివృత్తి. పారవలన తెలియుచున్నది.

మహమ్మదీయులు ముమ్మగ్గిన యొక బ్రాహ్మణుడు:—మంగళూరులో కొంతకాలం బ్రాహ్మణులకు మధ్యవర్తిత్వముగా కుమారుడు రామచంద్రాచార్యులుగా మహమ్మదీయుల మతమును స్వీకరించెను.

జ్యోతి కుటుంబగ్రామ మధ్యమగుట:—జూల 1914 కంటే యీ జూలై నెలలో జ్యోతి కుటుంబగ్రామము నూటికి 48 వాడైన అధికమయ్యెనని జర్మని అధిక శాస్త్రజ్ఞుల ప్రకారము.

సామ్రాజ్యవాద సభ:—సామ్రాజ్యవాదసభ ఈ నెల 7-వ తేదీన జరుగునని ఇంతకు తెలియజేసింది. ఇప్పుడు 8-వ తేదీకి మార్చబడింది. దేశసభ ఈ నెల 22-వ తేదీన మూడవ సభ 1-10-15 తేదీన జరుగును.

భాగ్యలక్ష్మి నవాబు గారికి చాల జబ్బుగా నుండుట:—చిరుతనకున్నలగు భాగ్యలక్ష్మి నవాబు గారికి ప్రమాదకరమగు వ్యాధి కలిగియున్నది. ఇది యొక నిధుల విషమజ్వరమనియు మీరు మరల సుస్థురయి డెలియు చున్నది.

బహుదా విశేషము:—గతకాలమున రాజాగారి కుమారుడగు ప్రాచీన రావుగారి వివాహము ఈ సం॥ నే జరుగును. పిమ్మట రావుగారు దివాను గారికి సహకారిగ నేర్పరచుటచేయును. మహారాజాగారు శీతకాలమున కాశ్మీరమున మాడగోనవచ్చును.

50,000 నీకరెట్లు వాసము:—ఇట్టి వాస్తవ్యులగు ఆర్. బి. లాల్ శివప్రసాద్ సి. బి. ఇ. గారు ప్రాచీన డెల్టాను రంగములలో కొంతమంది భాగస్వామియై యుండుటగా గౌరవ 50,000 నీకరెట్లును సెంటులను ఆంధ్రులకు అసోసియేషను వారి భాగస్వామి కావారి కంటి.

రెండవ నీ రాజులకు:—నైక వ్యాపార సంబంధమున మీరు ఇంగ్లాండుకు పోవుచుండిరి. క్రాస్ క్లిప్ వద్ద నుండుట కాల్పులచేయుటలో మరి ఒకరి పాతకంబి ఒక గుండు వీరికి తగిలెను. తక్షణము చేతుల తయారుపాకిరి గాల్గిరి గాని అది ప్రమాదకరమైన గాయము కలుపలేదు తెలిసింది కుడి కంటికి దగ్గరకు కలుగవచ్చును.

విమతమున నొప్పుకొని దండెత్తుట:—వైవాహికపు చట్టము ప్రకారము మొన్న రాగవురముల వారి కా పైసాములును నూపరింబెంబెంబుగానాండిన శ్రీమతి బాధారావు విరాబాయమ్మగారు బి. ఏ. ఆయూరిలో నీల్ పైసాముల నూపరింబెంబెంబుగానాన్డె విరాల గణేశ ప్రధానభూ ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి. గారిని వివాహము చేసికొనెను. వివాహమునకు యడుగగా, మేమేమతము వారమునకాము అని వారు జరిగి చెప్పిరి.

అర్జునలూ సెతీగారు:—రాజపుత్ర స్థానమునందలి జయపురము సంస్థానమువారు క్రమమైన విచారణచేయుటందే నే అర్జునలూ సెతీగారిని దాడిచేసిన మారోపించి ఆరు నూ కారాగృహమునందుంచిరి. భాగ్యపద స్థానమునాకు జయపురము మహారాజావారి పుట్టినదియు, పండుగ గాన నానంద గృహన అర్జునలూ గారిని విడుదలచేయవలెనని కోరుచు పాని పట్టుట ఈ నెల 1 వ తేదీన జయపురపు ప్రధానభూ సభవారు కథచేసి తీర్మానించి ఆ తీర్మానమును జయపురము మహారాజావారికి తెలిపిన దనంబి.

కర్నాటక కళాశాల:—బొంబాయిలో కర్నాటక కళాశాల నేర్పరుమటకు మానసియులగు రావుబహద్రుల రాధాగారు మున్నగువారు కథి నేర్పరి. ఇప్పటికి రు 55,000 ను చేరినది. రాధాగారు కల్పలక్ష్మిగారును సంపాదము చేయుచున్నారు. 24 లాల్ గాన 2000 ను కనులైనది. ఈ కళాశాల గాంధీవాటక మండలి యను ముద్రాధికారము గాటక సమాజమున 5-9-15 వ తేదీ ఆదివారమునాడు 'మానావము' అను వాటకమును ప్రదర్శించెదరు. అంతకును కచ్చుపాముంతయు కళాశాలకును అందగలను కచ్చుపామున నడివిరి. మీరు మరల నీ ప్రాంత

మానసియులగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి శుభవ్యాసము. మొత్తమున 50 కేళ వాటక కాలలో రావుబహద్రుల మధోల్ గారు ఆధిపత్యముక్రింద జరిగినసభలో శాస్త్రి గారు పాల్గొనిరి. స్వాతంత్ర్యమును బడయుటయే మన అభిప్రాయము. గతకాలమున నేర్పరుమటచేసిన దనియు వాని నందుటకు మన ప్రతిభ లెంతే ప్రయత్నమునందునయు శాస్త్రి గారు తమ యువవ్యాసమున నడివిరి. మీరు మరల నీ ప్రాంత

మాలకు సేవైబరు నెల మధ్యమున కత్తురు. అప్పుడే ఇతర మొక ముఖ్యస్థానముల జానుము.

జి. గ. రెండవ కేసులు:—జి. గ. రెండవ కేసులు:—మంగళూరు విచారణమును మేజిస్ట్రేటు గారు వీరిని 24 కేసులలో తీర్చిచెప్పిరి. ఈ కేసులలో మొదట 492 ముద్దాయి అండిరి ఇందులో 301 మంది ఆరెట్టు చేయబడిరి. తక్కిన 191రు ఆరెట్టుకు చిక్కలేదు. 197 ముద్దాయిల విచారించుటకు దొరతనమువారి వ్యాసువాది అంగీకరింపలేదు. కొద్దిగా 195 ముద్దాయిలు చోజరైరి. ఆరెట్టుకు చిక్కక పోయిన 102 లోనైని సాక్షులు చెప్పి యంతయులు ప్రాతి మూలకములు చేయబడెను. ఆరెట్టు చేయబడినవారిలో 4రు చోపోయిరి. 61 మంది కదలి చేయబడిరి. 44 గు నేకములు కారని తీర్మానింపబడిరి. 88 గు నేకములని నిరూపింపబడిరి. 58 కి 7 సం॥ కారాగృహవాసము విధింపబడెను. 2 కి 5 సంవత్సరములు. 25 కి 8 సంవత్సరములు పారిపోయినవానిలో 72 రునై ఇటువైని వ్యాసువిషయక చర్యజరపగూడదని యాజ్ఞాపింపబడెను ఈ 24 కేసులలోను మొత్తము ముద్దాయుల వానినైరి కేసులున్నవి. మొత్తము ప్రత్యేక వ్యాసుస్థానము వారి తీర్మానింపబడిన కేసులు, 7, 7, 5 సంవత్సరముల కారాగారవాసమున తడుపాండెను. తీర్మానింపబడిన ముద్దాయితరపున 498 గు సాక్షులు విచారింపబడిరి. ప్రత్యేక వ్యాసుస్థానమువారి మొదట విచారణకు వచ్చినవారు 4199 వీరిలో 2882 గు విచారించుటకు దొరతనమువారి వ్యాసువాది అంగీకరింపలేదు. 187 గు కదలి చేయబడిరి. 377 గు నేకములు నిర్ణయింపబడిరి. పారిపోయిన వారిలో మొత్తము ముద్దాయులకు లోహారిర్ కేసులో పోలీసువారి వారి పదక తప్పింపుకొని ఇరువుర ముద్దాయిలకు చేరి 7 సంవత్సరముల కారాగృహవాస శిక్షను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు : ధి: వి. డాబ్బునుగాని తీర్చిచెప్పిన రెండు కేసులలో అప్పీలు చేయబడెను. విరాభి కేసులో 74 గు నేకములు అప్పీలుచేసిరి. 8 రి అప్పీలు అంగీకరింప బడెను తక్కినవి కొట్టి చేయబడెను. బాయిభాట్ కేసులో అప్పీలు చేసికొనిన 16 ముద్దాయిలలోను 1 ని మాత్రము నేకమును కాదని తీర్చిచెప్పిరి. వెక్కులు ముద్దాయిలు పోలీసువారిచే పడలేదు.

శ్రీమహాభారత విమర్శము (ఉద్యోగపర్వము)

ఇట్టి విమర్శ గ్రంథ ముంధ్రభావములందు లేదు. సాక్షాత్కర విమర్శనా పద్ధతి ననుసరించి వ్రాయబడినది. ఈ గ్రంథము చదివినవో భారతమునం దెన్నో విశేషము లగుపడగలవు. ఇది పరాకెమిడికాలేజీలో సంస్కృతాంధ్రముల యందు పండితులుగా నుండిన బ్రహ్మశ్రీ పాపింది. రామకృష్ణగారిచే వ్రాయబడినది.

కల 0—8—0. క్యాలికో బైండు 0—12—0.

విజ్ఞానేశ్వరము.

అభిరంధి యను వేదంబున కేతన విరచితము. తిక్కన సమకాలీను డగు యీతినిగూర్చి మేము వ్రాయుట నవసరము. కవిత్వ మనగలము. భక్తికాండమున గూర్చి వ్రాయబడిన గ్రంథములలో నెల్ల నిదియే గ్రంథముయైనది. ఈ గ్రంథమున వృద్ధులు, బాలకు లెప్పుక చదువదగినది. ప్రతి భాండగారును యందు దగిన గ్రంథము. ఈ గ్రంథమున గూర్చి మేము వ్రాయుటకన్న చదువరులే గ్రహించుట యుత్తము. క్రమము 16 పేజీల వైపున అచ్చుత్రింపబడి యున్నది. వెడ్డక్షరములు డిజిటలైజ్ చేయబడినవి. వెల 1—8—0. క్యాలికో 0—12—0.

గా. హరినరాయణ శర్మ రావు ఎమ్. ఏ. గారి గ్రంథములు.	
అబ్రహంలింగు (క్యాలికో బైండు)	రూ. 0 12 0
రామచరిత్ర (క్యాలికో బైండు)	,, 0 8 0
Neglected Emperor Poet	,, 0 8 0

బాలభాగవతము (ద్విపద)

ఈ గ్రంథము మూడు వందల సంవత్సరములకు ముందు వెలసిన కోనేరు దొనేరు: విచే వ్రాయబడినది. కవిత్వము వ్రాక్షాపాకము. చదివినకొలది చదువ వలయు నని యానపుట్టించు మహాత్మ్యమైన గ్రంథము. ఇందు కొన్ని చాయోరతులు సయితము చేర్చబడి యున్నది. క్లిష్టపదములకు అర్థము కలదు. కొన్ని గ్రంథములే హరించితిమి.

వెల రూ. 1—0—0 పేజీలు 250.

అబలానచ్చరిత్ర గ్రంథమాల

బండారు అచ్చమాంబ విరచితము. ఇం పి యూదేశమున వెలసిన నారీమణుల చరిత్రములు రచయితముగా కల్పింపబడి యున్నవి. ఇట్టి వచనగ్రంథము ఆంధ్రభాష యందండెను. సుందరములు చామూలము లున్నవి. అచ్చమాంబగారి శీతము నయిత మింతతో బొందుబరువబడి యున్నది.

క్యాలికో బైండు 300-పేజీలు వెల రూ. 1—0—0.

చిరునామా:—
మేనేజరు, ఉత్తమ గ్రంథాలయము,
145 శాలవీధి, మద్రాసు.

THE GREAT WAR.

Hammering of German Trenches Continues.

POPE'S LATEST EFFORT TO MAKE PEACE.

Fighting in Galicia: Nineteen German Attacks Repulsed.

GERMAN 'BLOCKADE': PROMISE NOT LIKELY TO BE KEPT.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

A Steamer Sunk.

LONDON, September 3. — The steamer "Savona" has been sunk and three crew members killed.

Two White Line Steamers Sunk.

LONDON, September 3. — The White Line steamers "Whitfield" and "Romania" were sunk.

Steamers Sunk During the Week.

LONDON, September 3. — It was today announced that three steamers of altogether 1,500 tons were sunk during the week ending September 3.

Prince Ranji.

May Lose Sight of the Right Eye.

LONDON, September 3. — Prince Ranji Singh was visiting England in connection with military matters and was invited to shoot at Crossley. He was struck by a few pellets from the gun of a German soldier. He continued shooting but it was afterwards found that the injury was serious. He may lose sight of his right eye.

Hammering the German Trenches.

Enemy Unable to Leave His Positions.

LAHORE, September 3. — The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" writes yesterday: — The recent hammering of the German lines on the western front differs as regards the character of the operation and the effects from ordinary bombardments.

The London News correspondent in Northern France writes that the Germans several times attempted to leave their trenches north and south of Souchez in the Argonne district in the Vosges, but never succeeded. A strong German column at Courcy Rossee in Argonne received 80,000 shells in four hours. Trenches, cement defences, and communications have been severely damaged.

Kaiser's Message to Commanders.

It is reported that the Kaiser has written to western commanders urging them to gain some appreciable warfare in order to dissipate the prevalent impression that the Allies have compassed the German effort.

Sir Hamilton's Report.

LONDON, September 2. — General Sir Ian Hamilton reports that further fighting on August 27th and 28th in the northern section of line suited in the capture of an important practical feature commanding Biyuk Anafarta valley eastwards and southwards with appreciable gain of ground by Australians and New Zealanders. Fighting was almost hand to hand and of severe character. Very heavy losses were inflicted on the Turks. Three of their machine guns, trench mortars, three hundred rifles, five-pound bombs, and a large quantity of small arms and munition were captured.

Japanese Ambassador in London Dead.

LONDON, September 3. — The death of Katsunosuke Inouye, Japanese ambassador in London, is announced. Newspapers publish sympathetic obituary notices.

Japan's Help to her Allies Highly Appreciated in Europe.

LONDON, September 3. — Discussing the recent crisis in Japan the "Times" says that the Allies have been greatly assured by the knowledge that Count Okuma has been able to retain office. Count Okuma is not only a friend who clearly discerned that the best interests of his country lay in ranging the valiant sword of Japan to the side of the Allies but also a great administrator who has striven earnestly to guide the Empire in security against the larger destinies now unfolding for her. Japan's substantial help to the Allies has been deeply appreciated. No news from Japan has more profoundly stirred her friends in Europe than her decision to send the manufacture of war material with the special aid of helping Russia in her hour of need.

German Officers Sentenced.

LONDON, September 3. — Three German Officers who escaped from Denbigh have been sentenced to seven weeks imprisonment without labour.

The Total Number of Ships Sunk.

LONDON, September 3. — Hitherto the total British Merchantmen sunk by the Germans is only 138 mostly small, old and slow out of a total of 11328 on Lloyds register in 1914.

FRANCE.

French Report.

LONDON, September 2. — PARIS.— The Communique reports that there has been only some grenade fighting and artillery actions on the western front.

Allies' Offensive.

Fighting with Aerial Torpedoes and Grenades.

LONDON, September 3. — PARIS.— A communique says:—We effectively bombarded the enemy's batteries and camps in Belgium. Fighting with aerial torpedoes and grenades is taking place against sap heads in Artois. French batteries silenced Germans between Soone and the Oise. A fierce mutual bombardment took place in the Aisne, Argonne and Champagne districts, also lesser cannonades in Lorraine and the Vosges.

Success of Belgian Artillery.

LONDON, September 3. — A Belgian communique reports the recrudescence of enemy artillery at Rams-Kapelle, Pervyse and Noordschoote. Belgian artillery replied, scoring several direct hits.

Intense Bombardment.

PARIS, September 3. — The communique merely reports the same artillery activity as previously. This makes the ninth day of intense bombardment of German lines.

RUSSIA.

FEROCIOUS FIGHTING IN GALICIA.

Battle for a Hill.

Eight German Attacks Repulsed.

LONDON, September 2. — Every account emphasises the ferocity of the conflict in Galicia. The enemy's attack was delivered along practically the whole line, and had the double object of clearing the Russians out of Galicia and pushing them back from the frontier of Roumania. The advance was undertaken by part of General Pflanzer's first army corps. Some of the hardest fighting occurred on the Bug, near Baely Kamen, ten miles south-east of Busk. Here the enemy, at 6 o'clock on Sunday morning, sent forward about a regiment to storm a height, but the attack was foiled by the Artillery. A couple of hours later the attack was renewed in conjunction with a broad flanking movement north and south of Baely but again it failed. During the night the enemy, reinforced desperately tried to capture the eminence, and by 11 P.M. had delivered five separate assaults. All were repulsed with heavy losses undeterred by these checks the enemy made three further attacks before 5 o'clock in the morning but were always repulsed with enormous losses.

German Flanking Movement Checked.

Simultaneously, a flanking movement south of Baely Kamen was also repulsed. A force of the enemy, advancing from the upper stretches of the Zlotalipa south of Zloczow attempted to force a passage of the Strypa, but was almost uniformly repulsed, and on the following day the Russians assumed the aggressive. Ten miles further south, near Burkanoff, the enemy made nine attacks between nightfall on Sunday and 10 on Monday morning, but here too their efforts to cross the Strypa were unsuccessful.

THE RUSSIAN COUNTER-STROKES.

Their Potency.

A Reply To German Boasts.

LONDON, September 3. — Last night's Petrograd communique, coupled with yesterday's Berlin admissions showing that the Austro-German offensive in Galicia has been severely checked, and the situation on other parts of the front testify to the potency of Russian counter-strokes. The Russian communique comes on the heels of a boastful German semi-official statement announcing that the fleeing Russians are about to be divided into three sections and cut off one from another by German wedges, that the captures of prisoners will possibly rise from thousands to hundreds of thousands, with the capture of a large Russian Army; but the skilful

TELEGRAMS.

of the Russian Commanders in maintaining the Armies intact, avoiding risks and awaiting every opportunity of delivering smashing blows, seems as consummate as ever.

The Russian Position.

French Official Note.

LONDON, September 2. — PARIS.— An official note says that the Russian success in Galicia shows that the Russian armies remain masters of the situation. The conditions of their retirement show that they continue capable of assuming the offensive whenever circumstances are favourable.

Successful Russian Strategy.

Abandonment of Fortresses.

LONDON, September 3. — The Russian tail continues to sting shrewdly. That is the outstanding point in the last communique. Grodno has obviously been lost, but it was only held to cover the retreat, and all ideas of making a serious stand in fortresses have long been abandoned in favour of the strategy of keeping field armies in tact. The main point is that the Germans are still knocking their heads against Friedrichstadt. The Germans are boasting about the prowess of the Landsturm and Landwehr, but these are merely appendages of the Artillery and machine guns, which are doing the real work. The middle-aged German Infantry, without previous training, must be suffering terribly under trying conditions.

Russian Bulletin.

LONDON, September 2. — AMSTERDAM.— The Russians are still holding their own in the Baltic provinces while the battle in Galicia is of the fiercest character the Germans admitting a check by the stubborn fighting of the Russians. A Berlin Communique claims that the Germans are in front of the outer forts of Grodno. Further southward prince Leopold's armies are fighting in the Nuish district of the Upper Narew while General Mackensen continues to meet the attack by the Russian rearguards. General Count Von Bethmar has come to General Pflanzer's assistance in Galicia and a violent engagement is in progress on the heights along the banks of Strypa fifty miles eastward of Lemberg.

Russians Advance Between Seventa & Vilna.

LONDON, September 3. — PETROGRAD.— A communique says there is no important change on the Riga-Dvina front. The German day and night attacks on September 1 and 2 in the region of Friedrichstadt were repulsed. The Russians are successfully progressing between Seventa and Vilna rivers, approaching Wilkomir. The Russian cavalry, on the first carried two villages near Szirwinty at point of bayonet. The Germans fled in disorder. The Russians are likewise progressing along the right bank of the Vilna.

Russian Offensive in Riga District.

Its Effect on the General Situation.

LAHORE, September 3. — While most military critics at Petrograd regard the Russian offensive on the right bank of the Wilna as an isolated phenomenon unlikely to alter the situation, the "Novoe Vremya" critic considers that in conjunction with the successful stand at Friedrichstadt it must disintegrate the advance on Riga. A correspondent of the "Bourse Gazette" state that the inhabitants have been allowed to return.

No Change in Vilna-Nieman Front.

Russians Retreat in Galicia.

LONDON, September 3. — The situation between the Vilna and the Nieman is generally unchanged. A Petrograd Communique says that the enemy's main efforts were directed along Olita Nerecz Road where several obstinate German night attacks have been repulsed. The Russians after holding the enemy near Grodno during the evacuation of this point crossed to the right bank of the Nieman during the night of September 2nd. There is no change south of Grodno to Pripet. The Russians after fierce combats on the banks of the Styr in the region of Lusk retreated to Olyka Radziwiloff front. Nevertheless we captured several hundred prisoners and machine guns. The Russians in Galicia in conformity with other movements occupied new positions facilitating rearguard action. Rearguards at Zborow and the Mouth of Styr severely punished the enemy. The Russians assumed a partial offensive capturing prisoners machine guns and much materials.

ITALY.

Vigorous Artillery Duels.

Italian Successes.

LONDON, September 3. — ROME.— A communique says there are vigorous artillery duels in the Alpine districts. The Italians exploded an ammunition depot in the Sexten valley and also overcame the enemy artillery in the Seepach valley beyond the Predil fortifications. The enemy abandoned the trenches in Carnia and on the Carso plateau, leaving corpses.

TURKEY.

A Dardanelles Communique.

LONDON, September 2. — The communique from the Dardanelles records that there was calm in the southern zone during the last week in August but the British carried out some successful fighting in the northern zone which placed them in the possession of an eminence which had been keenly contested westwards of Biyuk of Anafter which is some four miles across the Peninsula.

TELEGRAMS.

Turkish Transports Torpedoed.

LONDON, September 2.

Besides the transport sunk by a French aeroplane at anchorage at Achba Shilman, two transports have been torpedoed there by the British submarines and two others between Gallipoli and Nagara.

GERMANY.

Cost of Living in Germany.

German Economist on its Increase.

AMSTERDAM, September 3.

The German economist, Richard Caiwer, estimates that the cost of living in Germany in June was 48 per cent. higher than in June, 1914.

UNITED STATES.

The Pope And the War.

A Peace Note to the American President.

LONDON, September 3.

WASHINGTON.—Cardinal Gibbons has handed to President Wilson a message from the Pope regarding peace.

Pope's efforts After Peace.

WASHINGTON, September 3.

Cardinal Gibbons declares that his interview with President Wilson was highly satisfactory but nothing is expected to result especially as Cardinal Gibbons bases his hopes on a preliminary Anglo-German agreement regarding the so-called freedom of seas which he thinks will pave the way to peace negotiations.

Attitude of the Allies.

Embassies of the Allies declare that the latter do not desire any peace except on terms for which they are fighting.

Germany's Reservations.

LONDON, September 2.

It seems certain that Germany despite her promises reserves the right to sink without warning all merchantmen which cannot be described as passengers liners.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

SIMLA.

War Cable To The Viceroy.

SIMLA, September 3.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State.

LONDON, September 2.

The Russian communique says that on the right bank of the Vistula to the west of Vilna the offensive continues satisfactorily. Between Vilna and Niemen the Germans have occupied Oranienburg, midway in the direct line between Vilna and Grodno. West of Grodno energetic German attacks were repulsed.

The German communique says that on the West Grodno the Germans are in the front of the outer line efforts. The Russians are being pursued between Odesk, 18 miles south of Grodno and the forest Bialovieski and further south are being forced back across the marshy district.

The Austrian communique says that the fortress Luck is in Austrian hands and the town is cleared of Russians.

The Russian communique says near Luck the Russians are holding the enemy, while they retreat to a shorter front. The enemy made particularly stubborn attacks in the Northern and Eastern Galicia, 40 to 50 miles east of Lemberg and on the river Strypa but they were repulsed with enormous losses to the enemy. In the Zborov region they repeated their attacks which have been repulsed. The Russians' counter attack in Zborov is 50 miles east and southeast of Lemberg.

From the French front violent bombardment is reported and in the Vosges after the bombardment with shells containing poisonous gasses the enemy violently attacked the French trenches but the French maintained their position. The French airmen bombarded the German works and Austrian cantonment at Middlekerke and the station at Thorvut. The enemy airmen dropped bombs at Luneville.

Crop Reports.

SIMLA, September 3.

Crop telegrams for the week ending 28th August report general and beneficial rain throughout the country except in the Punjab, Rajputana, Northwest Frontier and Kashmir where more rain is badly needed. Some damage to the crops has been caused by floods in Assam and in certain parts of Bihar and Orissa. Unirrigated crops in the Punjab are suffering severely from want of rain and in parts of Jaipur and Tonk in Rajputana autumn crops are beginning to fail. The conditions of other provinces are on the whole good.

The Imperial Legislative Council.

The date of the first meeting of the Imperial Legislative Council which was originally fixed for 7th has been changed to 8th. The other dates are 22nd and the 1st October.

St. John Ambulance Association.

The weeks' requirements of the St. John Ambulance Association have been published. The Indian Council of the Association have accepted a gift of 50,000 cigarettes from R. B. Lala Sheo Prasad, C. I. E. of Delhi for the Indian troops fighting on the Franco-Belgium frontier. Similar gifts will be gratefully accepted by the Association.

TELEGRAMS.

Plague Mortality

SIMLA, September 3.

Increase in the number of Plague deaths is continuing and the total for All-India for the week ending 28th August stood at 1269 against 1813 cases. There has been a slight decrease in the Bombay Presidency showing 934 deaths against 1366 cases, but mortality in the Hyderabad State is increasing every week, the figure showing 129 deaths against 138 cases. Other Provincial figures are, Madras Presidency 62, Bihar 5, the United Provinces 8, Punjab 3, Burma 32, Central Provinces 31, Mysore State 37 and Central India 18.

CALCUTTA.

Dr. Cook Leaves Calcutta.

Police attentions Hasten his Departure.

CALCUTTA September 4.

Dr. Cook and his party left Calcutta yesterday on "Colombo Maru" which is bound for Singapore. When the explorer was forbidden to attempt the ascent of Mount Everest he announced his intention of travelling in Borneo and presumably he and his party will do so. It is understood that the sudden departure of Dr. Cook was owing to the police action under the Act dealing with foreigners in war time.

Lady Carmichael Indisposed but getting Better

CALCUTTA, September 3.

The latest information reached this evening shows that Her Excellency Lady Carmichael on account of whose indisposition the Governor had to postpone his departure for Darjeeling is much better to-day. It is probable that His Excellency will be in a position to leave Calcutta about the 16th instant.

Security for Good Conduct from a Graduate.

CALCUTTA, September 3.

Ashutosh Roy who was discharged in the stolen Arms Act case was placed this morning before the Chief Presidency Magistrate charged under section 109 Criminal procedure Code (bad livelihood). The accused is a graduate of the Calcutta University and on the 23rd August his person was searched by the Police and it was alleged that an important document containing a list of several names and seditious leaflets were found. The accused was bound down for Rs. 500 as personal security with two sureties of Rs. 250 each to keep good conduct, in default one year's rigorous imprisonment.

Thanks of the French Foreign Minister.

To Indian Subscribers of the French Red Cross fund.

Edm Macaul, Acting Consul-General for France in Calcutta on receiving an acknowledgement from His Excellency Delcasse, Minister for Foreign affairs, Paris, for a sum of Francs 168480 representing the counter value of a third list of subscriptions in favour of the French Red Cross Fund sent to Paris by M. De La Batie on July 16th last which brings the total sent up to date to Francs 3147242 conveys the thanks of the French Government and the personal thanks of M. De La Batie to the subscribers who have shown their sympathy to France and the French Army.

UNITED PROVINCES.

The Goomti Floods.

LUCKNOW, September 2.

The Goomti is still rising. Water is overflowing city-walls. Reports are still coming of houses collapsing. The members of the Arya Samaj are doing their best and so far have rescued hundreds of people. The Arya Samaj buildings have been utilised to shelter the homeless. The Municipality is going to hold a meeting to raise a Relief Fund.

PUNJAB.

Young Nawab of Bahawalpur Seriously Ill.

LAHORE, September 3.

It is to be regretted that His Highness the young Nawab of Bahawalpur is lying seriously ill with enteric fever at Murree his condition being critical.

Arjan Lall Sethi.

A Memorial for His Release.

LAHORE, September 3.

At an extraordinary meeting of the Jain Pracharini Sabha 'Panipat' held on 1st September the following resolution was passed:—That a telegram be sent to H. H. the Maharaja of Jeypore requesting him to release Arjan Lall Sethi on the auspicious occasion of his birthday which is to be celebrated on the ninth of Bhadra. It will be remembered that Arjan Lall Sethi was imprisoned by the Jeypore State authorities without putting him on any regular trial on a charge of being an alleged political suspect.

The Jhang Dacoity Cases.

Result of Trials.

LAHORE, September 3.

The "Civil & Military Gazette" learns that Mr. Keough special Magistrate, has completed his work in connection with the dacoity cases of the Jhang district. He decided altogether 24 cases, the number of persons originally accused being 492, of these 391 were arrested and 191 absconders. Nolle Prosequi was entered against 197 including 91 absconders and 195 accused persons actually appeared in court and evidence was also recorded against the remaining 100 absconders. Of persons arrested 4 died 69 were discharged 44 acquitted and 88 convicted. Thus 45.5 per cent of the accused produced in Court were convicted. Of these 53 were sentenced to imprisonment for 7 years, 2 to 5 years, and

TELEGRAMS.

23 to 3 years, of absconders it was ordered that no further action should be taken against 72. These 24 cases include 3 cases against Wariam Methla, the notorious absconder. In 3 of the cases which were decided by the Special Tribunal at Multan he was sentenced by Mr. Keough to 7 years in two of the cases and five years in the third. Mr. Keough record statements of 498 witnesses for prosecution and defence in 24 cases.

The total number of persons that appeared before the Special Tribunal Mr. Dobson and Mr. Keough, the District Magistrates, were 4199 out of whom nolle prosequi was entered against 2832 and the number of persons discharged or acquitted was 737 and that of convicted 377. Of absconders in the tribunal was Wariam Methla. Two absconders in Loha Bir case had been convicted by the District Magistrate and sentenced to 7 years imprisonment each. Two appeals had been decided against the convictions by Mr. Dobson, namely Bira and Jaihot cases. In the former appeals of 8 out of 74 were accepted and in the latter appeal of only one out of 16 convicted was accepted. It had been decided that no further case need be taken against several of the absconders against whom proceedings will continue.

BURMA.

Dacoits at Large: Police Warning.

RANGOON, September 3.

Residents in East Rangoon were started last night about 9 o'clock when a Burma Police Officer went round ordering doors and windows of houses to be closed. He said that a gang of 20 dacoits from the district armed with firearms attacked a house in Kemendine (western district in Rangoon city) killing one and wounding others. The gang had separated and were believed to have gone to East Rangoon. Houses were accordingly barred and closed and those with revolvers had their weapons ready but nothing untoward happened.

Investigation Into Twante Canal Scheme.

Demanded by Rangoon Port Trust.

RANGOON, September 3.

In connection with the Government's Twante Canal Scheme the Rangoon Port Trust have decided to address the Government that in view of the grave risk to the Port of Rangoon together with the valuable interests in Kanaungto Creek (a couple of miles up river from Rangoon) which are also endangered there is an urgent need for a fuller and immediate investigation into the Twante Canal Scheme and in the meanwhile further work be suspended.

BOMBAY.

"The Emden 2."

And its Connection with Makalla Sultan.

BOMBAY, September 4.

With reference to certain stories that have been going about on the authority of a "Colombo" correspondent the Secretary to the Sultan of Shiba and Makalla in Southern Arabia writes:—

With reference to a thrilling story of the survivors of the "Emden" 2 as communicated to certain newspapers by correspondents at Colombo I am directed to inform whom it may concern that the "Emden" 2 never went to Port Makalla and of course it could not have been sold there. As Secretary to the Sultan of Makalla I have the fullest authority to state as above. If the "Emden" 2 had ever put in its appearance at Makalla news would have been instantly sent to the Sultan's Secretary resident in India. Further in order to clear the point I challenge the story-teller to publish the name of the buyer of "Emden" 2 together with such additional details as may tend to establish the story. Failing this I naturally expect that those who published this baseless account would publish expression of their regret for negligently publishing a story which has the effect of casting suspicion on one of the most loyal and staunch Allies of the British Government.

THE HAJIS AND STEAMER FREIGHTS

Government Unable to Interfere.

Suggestions to Discourage Pilgrimage this Year.

BOMBAY, September 2.

The following telegram has been received by the Hon'ble Moulvi Rahnuddin Ahmed, Honorary Secretary of the Bombay Presidency Moslem League, from the Educational Member to the Government of India: "Your telegram dated 11th August to the Private Secretary to the Viceroy. The Government of India in the face considerable difficulties have done what is possible in the present exceptional circumstances to arrange facilities for pilgrims bent on performing the Haj. But they obviously cannot dictate rates to be demanded by Messrs. Turner Morrison or any other shipping company for the Haj passages this year. They are naturally high owing to risks involved and shortage of freight. It should be understood Messrs Turner Morrison hold no monopoly for pilgrim traffic. The field is open to other firms to compete but the Government of India trust that in view of the abnormal conditions prevailing this year the Bombay Presidency Moslem League will in the interests of the untiring pilgrims themselves refrain from encouraging an enterprise which is attended with unusual risks and uncertainty and will in this matter follow the example of the Nizam of Hyderabad and the Begum of Bhopal and other Moslem chiefs and leading citizens.

10 Percent Cotton Export Duty Proposed.

BOMBAY, September 3.

It will be proposed that 10 per cent. export duty be levied on cotton. It is here believed that the Japanese Government will resent such course if adopted. On the other hand the measure will be welcomed by Indian spinning and weaving industry provided no countervailing duty is imposed. No thought appears to have been paid to the interests of the inarticulate cotton producers of this country in connection with the suggestion of export duties, and no attention is devoted to the present margin between cost of production and the market selling price of the staple.

TELEGRAMS.

PAPER CURRENCY GOLD. Ought Not to be Taken for Gold Standard Reserve. A Correspondent's View.

BOMBAY, September 4.
The "Times of India" Commercial correspondent writes:—Discussions continue in the money market regarding the advisability of Government keeping more of India's gold in paper Currency Reserve and proportionately less amount of Gold Standard Reserve. From sterling Exchange and administrative points of view it is immaterial whether the reserve gold of this country is located in Paper Currency Reserve or in Gold Standard Reserve. From the Money Market aspect it is vital that our note issue should have substantial backing of gold, because the country's credit and financial stability are measured by outsiders by the ratio of gold to its note issue. Like India other countries and bodies have maintained special reserves of liquid gold for special purposes, and the German Government used to keep about £10,000,000 as War Chest in Julius Tower in Spandau. Soon after the declaration of war the Germans are said to have transferred their Julius Tower gold to Reichsbank and are believed to have thereby given additional support to their note issue. Sir Edward who was keeping £10,000,000 gold in the vaults of London City and Midland Bank transferred out of his bank's holding £5,500,000 to the Bank of England for the support of the note issue. On the contrary since the declaration of war our Government is deliberately taking up Paper Currency gold and putting into the vaults of the Gold Standard Reserve, a course which appears prejudicial to the financial welfare of this country and which seems opposed to the best European practice from other aspects which are not at present profitable to discuss. It is also essential that more gold belonging to India should be kept in the Paper Currency Reserve. The automatic and correct working of the Gold Standard Reserve requires that when rupees are handed over in India against the sale of Government drafts drawn on the London Branch of the Gold Standard Reserve they should be locked up as rupees in the Indian Branch of the Gold Standard Reserve and that there is no necessity whatsoever to immediately exchange such rupees with gold belonging to the Paper Currency Reserve. Whether on the motive of the India Office in showing more gold in the Gold Standard Reserve at the expense of the paper Currency gold, it scarcely meets with the approval of the Money Market which rightly desires that the Indian note issue should have a substantial backing of liquid gold. The interests of this country require that the policy hurriedly declared in the communiqué of 24 August 1914 should be modified by the Government of India in consultation with the India Office, and it should be arranged without delay that the Paper Currency gold should not be drained into the Gold Standard Reserve or into any other channel. According to the Indian Paper Currency Return of 22nd ultimo the amount of notes in circulation was 6,639 lakhs against which the holding of gold was 1,298 lakhs which gives a percentage of 19.5.

For the last two weeks there is better demand for Council Bills and there has been also slight upheaval in the level of sterling exchange amount for next week.

Japan's Methods of Capturing Trade. How Australian Demands are Met.

BOMBAY, September 4.
The "Times of India's" Tokyo Correspondent writes: The Department of Agriculture and Commerce imported a special man from Australia to instruct Japanese manufacturers as to the goods most desired in that country. He is now busy going from centre to centre pointing out the goods formerly supplied by Germany and for which Australia is now wanting. His plan is to visit factories and to hold meetings at which he delivers lectures to traders and manufacturers. Already trade with Australia has begun to increase and there seems every prospect that Japan will be able to meet the emergency. One of the most interesting phases of the effect the war has had upon the Japanese trade is the interest excited in the expansion of national markets southwards. Commercial circles are now advertising that the country should bend all its efforts to securing the hold of the Oriental Market, especially in China, India and the South Seas. To sell to neighbouring countries would minimise freight expenses and make competition with rival products from distant countries more easy. The effort now being made to secure commercial control of South Sea Islands is certainly remarkable. Every week one reads in the Vernacular press of deputations to these islands, and Government has sent experts from various educational institutions to study and report on Commercial possibilities.

Baroda Items

BOMBAY, September 2.
The marriage of Prince Dhairya Rao, son of the Maharaja Gaekwar will take place very soon this year.
Prince Jaisingh Rao son of the Maharaja Gaekwar, has been appointed Assistant to the Dewan.
It is expected that the Maharaja Gaekwar will visit Kashmir next cold weather.

The Strike At The Alliance Silk Mill.

BOMBAY, September 3.
A disturbance was created to-day by some operatives of the Alliance Silk Mill situated at Parel. It appears that the men had gone on strike a week ago on account of a reduction being made in their wages. They were, however, induced to resume work since yesterday on promise of paying the original wages. This morning however, they were told they would not get their original wages but the reduced wages which had been offered them a week ago. They had some dispute with the manager on which they went to the Secretary Nanabhai Sadanand and compeled him. He took refuge in the store room where the men went and assaulted Dadoji Govind, the store keeper, who had his rib broken. The Police Superintendent proceeded to the Mill on hearing of the disturbance when the men had cleared away.

The Grand Old Man's Birthday

BOMBAY, September 4.
A deputation of Indian ladies headed by Mrs. Sakka, Mrs. Sarojini Naidu and others waited upon Mrs.

Dadabhai Naoroji this morning at his house at Versova to congratulate the veteran leader on his attaining the 91st birthday. Mrs. Sakka made a neat little speech eulogising Mr. Dadabhai's services in the cause of female education.

Mr. Dadabhai in reply said:—

I cordially welcome you once more to my place. It is exceedingly kind of you and your deputation to offer me your heartfelt congratulations on my 91st birthday. I am specially pleased to receive the deputation from Gujarati Hindu stree Mandal, as it clearly shows that the question of female education is making slow but sure progress. I offer you and the Mandal, Mrs. Naidu and your sympathisers my very warm thanks for the eulogising terms in which you all have been speaking about my services to our motherland for the last seventy years. I am sincerely thankful to all of you for these very kind feelings towards me. I am really glad to find that both my countrymen and countrywomen appreciate what little I have done for them. I can never expect better reward of my labours than this. I am glad to note that your Mandal's wishes to start classes for grown-up women and to found a free public library and reading room for women of all communities have at last been realised. Looking to the facts of the Mandal's activities having been widened and the Mandal having worked strenuously for the spread of education among the elderly Gujarati women it is but natural that you and your Committee should cherish the hope of having separate building for you I fervently hope you may succeed in achieving this desired object. I am sure the example of Bai Zaverbai Bhagwandas Narottomdas who paid a magnificent sum of Rs. 50,000 for the building of Bombay Vanita Vishram will be followed by other public hearted citizens of Bombay. I am glad my good friend Sir William Wedderburn and many others are presenting a memorial to Mr. Chamberlain, Secretary of State for India, on the subject of education of girls and women in India. Let India support this movement wholeheartedly, and I have great hopes that something substantial will be done.

Bombay Share Market.

BOMBAY, September 3.
To-day market presented a dull tone. Davids are steady at 536/8. Standard 880, Swadeshi 1362 8. Nagpur 1762 8. Bombay Steam Navigation improved to 185. Tata iron:—ord stood 105 8 def. 203. 3½ per cent Government paper quoted at 89 8.

The Karnataka College. Collection of Funds.

BOMBAY, September 3.
The Gandharva Natak Mandal, a leading Maratha Opera Company will perform their play of 'Manapaman' on Sunday in aid of the Karnataka College Fund started by the Hon'ble Rao Bahadur Rodda and others. The Fund collected up till now amounts to Rs. 55,000. Mr. Rodda and Mr. Kamalakar are on tour in the districts for collecting funds. The other day Rs 2,000 were collected from one taluka.

EAST BENGAL.

Further Floods in East Bengal. Gloomy Agricultural Prospects.

CALCUTTA, September 3.
Reports of floods are still pouring into Calcutta from Eastern Bengal and Assam. This further outburst of the monsoon has seriously affected the agricultural operations. The latest Official Report received from Assam this evening states that during the week ending August 28th the weather was reasonable. Moderate rain fell in all districts.

The recent flood has retarded the agricultural operations in Goalpara, Kamrup and Nowgong and has partially damaged winter rice in Goalpara, Darrang, Nowgong and Garro hills. Damage by insects to transplanted winter rice is still reported from Sibsagar.

Plucking and manufacture of tea continue and trans-plantation of winter rice and harvesting of autumn rice and jute are in progress. Prospects of tea are good and the paddy and jute generally not favourable. Price of common rice has risen. Cattle disease is reported from six districts. Insufficiency of fodder is reported from five districts.

Rs. 22,000 for Relief of Distressed in East Bengal.

CALCUTTA, September 3.
Raja Reshee Case Law and Brothers, zemindars and merchants have placed Rs. 22,000 at the disposal of the District authorities of Tipperah and Noakhali for the relief of the needy middle class Bhadrals in the recent floods.

CENTRAL PROVINCES.

Churning the Oceans of Indian Politics. Till Autonomy is Obtained.

NAGPUR, September 3.
The Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri addressed a public meeting in the Ganesh Theatre, Amroati, the Hon'ble Rao Bahadur R. N. Mudholkar presiding. In the course of his address Mr. Sastri said that all progress whether by one single step or succession of steps, was towards autonomy which had now been definitely fixed as the goal of our political aspirations. Our representatives, like Gods in the Hindu mythology, was to go on churning and churning the oceans of Indian politics till the elixir of the nation, namely, autonomy was granted to them.

Mr. Sastri will be again visiting these provinces about the middle of the month when he will visit other important centres.

Marriage by Civil Contract.

NAGPUR, September 3.
An interesting marriage took place yesterday by special license before the Registrar of Marriages, Nagpur, when Miss Vithabai Jadhav, a Graduate of the Bombay University, married Mr. Pradhan, Superintendent, Neil City High School, Nagpur.

A Bridge Washed Out.

CANNPUR September 3:—The District Traffic Superintendent E. L. R., advises that a small bridge on the East

Indian Railway above Cawnpur between Panki and Bhanpur has been washed out. This will necessitate transhipment of mails and passengers for about 48 hours at the scene of the accident.

SOUTH INDIA.

Komati Chetties Versus Kasukara Chetties.

MADURA, September 3.
An interesting suit as to who are Vaisyas is at present being tried in the Madura District Court before Mr. F.A. Coleridge I. C. S. The plaintiffs who are Komati Chetties allege that they are the true and only members of the Vaisya caste in this part of the country and sue in their representative character to establish their right to certain privileges in the celebration of what is known as Leela ceremony of the idol of the great Madura Temple on the third day of the Avanimoolam festival to the exclusion of the Kasukara Chetties. They contend that their rights have been infringed by the Devastanam authorities having allowed the Kasukara Chetties to take part in that ceremony. Witnesses are being examined on the plaintiff's side.

Madras Agricultural Department. An Elaborate Programme.

SIMLA, September 2.
The Agriculture Department in Madras has drawn up an elaborate programme for 1915-16. It is stated that Mr. Sampson is pursuing his enquiries into the nutrition of paddy. Dr. Barber has made considerable progress with his sugar cane breeding station. The first steps have been taken to establish a hardy breeding station and the entomological section has been provided an insectory. Mr. Sampson will endeavour to check the bad practice of cultivating groundnut repeatedly on the same land. He will also undertake a cultivation experiment with groundnut and Italian millet sown mixed to test whether the mixture will prove satisfactory in the district where he experiments, the object being if it proves so to introduce the practice into the district as the cultivation of the former is spreading rapidly to the detriment of the area under grain crops. The collection of specimens and seed and the sowing of small plots of the local grasses in order to obtain some definite information will be begun this year. Mr. Sampson will also experiment on groundnut and ragi similarly to be tried in dry area with groundnut and Italian millet. The following work will be begun this year: (1) The testing of different varieties of paddy planted in August and September with the object of discovering one which will yield satisfactorily when planted at this time. This experiment has been devised with reference to the conditions prevailing in Kistna and Guntur Districts where most of the land is single crop land and where it is the custom to grow sun hemp after the paddy crop for fodder. The object of the experiment is to see whether a green manure for crop would not be grown before the paddy crop. (2) An experiment to discover whether it would not be possible to grow a short term paddy as is done at present and follow this with a longer term crop which would be ready for harvest in April. This is an alternative experiment which is being tried in planting the short term paddies a month earlier than usual and which has not yet yielded any satisfactory results and which will be given up if this year's results are similar. (3) An experiment should be devised to determine the effect of late planting on the paddy crop. Mr. Sampson will continue his work in progress in respect of paddy and improvement of Cambodian cotton. Mr. Harrison will undertake (a) the fermentation of paddy soils and its relation to the carbon cycles, (b) the source of the gaseous nitrogen and the nitrogen cycle of paddy, (c) the relationship of crop to the evolution of methane and nitrogen, (d) the relationship between crop and drainage. Mr. Mehta will try the introduction of Samaha paddy and arrange to grow West African variety of groundnuts. Messrs. Macrae, Ballard, Parwee, Rungachari, Aitchison and Ware, C. V. D. have distinct programme which the Agricultural Department have in view.

LATEST TELEGRAMS.

[REUTER.]

Latest Russian Statement.

LONDON, September 3.
The Russian War Office is confident that the Germans will fail to drive Wedges so as to separate Russian armies just as German pincers failed to catch the Russians in the dangerous salient of Grodno. The German pincers were skillfully extended northeast and southeast of the town as happened at Warsaw. The Russians however escaped the trap safely taking up a fresh line on the river Shara many miles eastward of Grodno where they will again impede the German advance for a time. Every such delay is useful and brings nearer the day when the Russians will be furnished with materials of victory.

German Honour for Enver Pasha.

LONDON, September 3.
AMSTERDAM. — The Kaiser has conferred the order Pour Le Merite on Enver Pasha.

British Submarine E. 13 Refloated.

LONDON, September 4.
COPENHAGEN. — The Submarine E. 13 has been refloated and brought to Copenhagen where it will be interned till the end of war.

Addressing the Weavers at Glasgow Lord Rosebery said that Great Britain was engaged all the world over in weaving the winding sheet for the most infamous conspiracy ever known against the liberties of mankind. He urged thrift and emphasised with reference to the newspaper agitation for compulsory service that the country should put perfect confidence in the Government and Lord Kitchener. Earl Rosebery appealed for national unity vigorously condemned strikes endangering output of munitions.

గుంటూరునుండి శ్రీయుతి కొండా, వెంకటప్పయ్య పంతులు గారెట్లు ప్రాయశః సాక్షుః—

గుంటూరు పురవాస వ్యక్తులను వైశ్యప్రముఖులలో నొకరును శ్రీయుతి తూనికొని సాంఘ్యముగాను పది నేల రూపాయలను గుంటూరు టౌను హైస్కూలునకు ధర్మముగా నొసంగి తమ యాదార్థ్యమున, కాఁపూదమునును నేలడించిన తటాకములు, వనములు, సత్రిములు, దివాలములును, యక్షములు మొదలగు పురాతనములను మార్చుటలేని ధర్మములు చేయుచుండు మన హిందవులలో నిట్టి విచక్షణతో మూర్ఖులైన అతివైకల్యమును విద్యావ్యాపకమున కనుకూలముగ దానమొసంగుట సామాన్యముగ లేదనియే చెప్పవచ్చును. పూర్వకాలమున నేలకొలది విద్యార్థులకు భోజనాదివసతులుగలిగి శిక్షాసానుములుగ పిలవైన, తక్షణిం, నలంబ, అమరావతి మొదలగు విద్యావిద్యాలయములకు మనవారు సామర్థ్యము చేరి గాని ప్రస్తుతి కాలమున యక్షయాగాదులందును గుఱులు గోపురములందును వలె విద్యావ్యాపక ప్రతిష్ఠాపకలందును భీమానము లేకమున్నాయి. శ్రీసాంఘ్యముగారు తమవృత్తులందు కొంతసొమ్ము వైశ్యవేద పాఠశాలలను గుంటూరునుండి శ్రీమలలోన దివాలములును దానముగ నేర్పొట్టుచేసినను బాహు విద్యాభివృద్ధియై యున్న సాధనము గానుండి ప్రస్తుతిము ద్రవ్యమును కలిగియున్న టౌను హైస్కూలును విశేష ధర్మముచే ముఖపల తక్కువ వారందరికి మార్గదర్శకగా నున్నందులకు యితరయోక్తకామ్య టౌను హైస్కూలు కొన్ని సంవత్సరములనుండి బహుదనుల కభిమానయోగ్యముగా నుండి అనేకబాలురు విద్య నేర్చుకొనుట కవకాశమిచ్చుచున్నను తగినంతరీత్యము లేనందుటచేత నింకను విరివిగ విద్యావ్యాపకమునకు ననుకూలములగు నేర్పొట్టులు చేయుటకు వీలుగాకయున్నది. ఇదివరకుండిన మూలధనము చాలభాగము ఆరేబలో కంపెనీవారు ముందిరపేరిందునను తక్కినది పాఠశాల నానాటికి నభివృద్ధి చెందుచున్నందున అత

సరములకు చూడక కట్టడముల నిర్మాణములు చేయుటయందు కష్టములేమియును ఇట్లు చేయుటలవలననే కేవలము విద్యా కుల జీవితములకు మూలకముగను కొరతనువారకపడవచ్చుచున్నది. ఇట్లు కొద్దిగాంటులవలన సాగుపడుచున్న ఈ పాతకాలకు అవకాశమును గుర్తించి విద్యాదానమునందలి యుత్సాహమును పొందవలయును. నిందార గమనించి యుదారమనస్కులై విద్యాదానమునందు శ్రీసాంబయ్యగారు మిక్కిలి వందనీయులు. మాపురమును ముగించునది వైశ్యభాగ్యములు కొన్ని భర్తప్రతి ప్నాపలు చేయ నీశ్చయించుకొని యున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. వారు యీలాంటి వైశ్యులునే ఆశ్రయించుకొని 25 విద్యార్థులను మంచి నీతికి దెచ్చి కాశ్యపునకు పంపి యుచున్న గాక ప్రస్తుతము కొంచెము బాధ్యునియగుగా నన్ను శ్రీసాంబయ్యగారు దైవాగ్రహములవలన త్వరగా ఆశాస్యకంతులై తాము చేసిన మహాపాపములను కన్నులారా మంచి సంతసించుచున్న గాక.

గుంటూరు, శ్రీవిద్యాభివృద్ధి సంఘము.

ఈసంఘమువారు సహకారభర్తచందలిలో శ్రీలక్ష్మ ప్ర శ్నేకముగా నొక సభ గావించి, కారీకాశ్రమమును గూర్చి వైద్యులను బాధించుటకు వ్యతిరేకమున నొసంగిరి. నాటి దినము కృష్ణమిగతక శ్రీకృష్ణుని జన్మదినమును గూర్చి కొందరిందే వెంటకట్టుకొని ముచ్చటించిరి. తిరిగి ఆది వారము (9-15) నాడు కారీకాశ్రమమును గురించి మరీ కొన్ని నూతనాశయములను మంత్రిప్రగడ సాంబయ్యగారి కిట్ల జోధింపబడును.

అంగ్లేజ్ పాలన ప్రభుత్వమును జర్మనులుకొరుటకు కారణము.

జర్మనీదేశమువారు ఆరువార్షిక విషయములను ప్రకటించుచున్నందున సంవత్సర వారణార్ధము 1912 వ సంవత్సరమున అంగ్లేజ్ దేశమువారికి జర్మనుదేశమువారికి జరిగిన రాయబారములను 11-8-15 వ తేదీ రాత్రి అంగ్లేజ్ దేశ కార్యాలయము వారు ప్రకటించిరి. ఈ రాయబారముల ప్రధాన భాగము ఏ ఏలుబడిగినను అంగ్లేజ్ దేశమువారు తటస్థులుగా నుండవలెనని జర్మనులు కోరుటయేయైయున్నది. యూరోపు లో యుద్ధము పొసగిన జర్మనీవారు వారి స్నేహితులకు సహాయము చేయుటకు నీశ్చయించుకొని అంగ్లేజ్ దేశము వారు మాత్రము వారి స్నేహితుల కట్టి సహాయమును చేయరాదు. యుద్ధమున కాల ప్రవృత్తి జర్మనీవారి దౌర్జన్యము వారిని హెచ్చరించవలెను. పిమ్మట వారికి సహాయముచేయవలెను. అని జర్మనీ వారాంగ్లేజ్ దేశమువారిని కోరిరి.

కాని యుద్ధము పొసగినచో మేము యుద్ధమునందు బలవంతముగ జేరితిమని నెరవేరు జర్మనీవారు తప్పించుకొని అంగ్లేజ్ దేశము వారి తాటప్రభుత్వము నిర్బంధించెదరని విషయము వాంగ్లేజ్ దేశము వారు తెన్నగా నెరింగియుండుటచే "తాటప్రభుత్వ" పదమే చెల్లగూడద. అంగ్లేజ్ దేశమువారు ఖండితముగా నుడిచిరి. జరిగిన సంగతులన్నియు లోకమునకు పూర్తిగా విదితమైయుండ నిష్పక్షగూడ జర్మనీ వారు ద్వేషమునంగరమునకు నిధితక సిద్ధపడితిమని చెప్పుకొనుచున్నారు.

అగ్రహారణము లేకుండ అంగ్లేజ్ దేశమువారు జర్మనీ దేశమునై నుకరరాదు. అట్టితరు లుగినను వారితో కలయరాదు. జర్మనీదేశమునై ముందుకాల దూరము కెన్నడు నాంగ్లేజ్ దేశమువారు తలంపలేదు వాట్లు తలంపబోయి అని సర్ ఎడ్వర్డు గ్రాగు జర్మనులకు తెలిసిరి. అట్లు తెలిసినను జర్మనులు తాటప్రభుత్వము నే పట్టుకొని పాకులాడసాగిరి. మరియు నాకాదేశ నిర్మాణ కార్యములు ప్రధాన విభాగమునను సరింపజరిగి తీరవలెననిరి. అంతటితో యుద్ధ పరికరముల విషయమున నిరదేశములవారును కృషియును తగ్గించునను శక్తిపాయముతో రాయబారము లోపించిరి. అని సర్ ఎడ్వర్డు గ్రాగు ప్రకటించిన విషయములను గూర్చి పత్రిక లుచిత విమర్శలను వ్రాసిరి. యూరోపు దేశమున కొంతని నెలకొలుపుట జర్మనుల యాశయముగాదయే తమకు నీశ్చయము గలిగించు కొనుటయే వారి ప్రధానాశయమునను 1910-11 వ తేదీని పత్రికలు ప్రకటించిరి. ఈ విషయమున తెలిసినవారిని తెలియజేయు రాయబారి 1910-11-10-11 వ తేదీని తెలియం దొరతనమువారికి వ్రాసిన లేఖను తెలియజేయునాక ప్రకటించిరి. అట్టియా వారు నెర్మెయివానికి పంపవలసిన అంత్యలేఖను తెల్లములో జర్మనులతో సిద్ధపడిరి. అంగ్లేజ్ దేశమువారు తటస్థముగ నుండరను

నిశ్చయముతో ప్రాప్తురమ్య దేశములను పూర్తిగా నోడించుటకే జర్మనులు కృతనిశ్చయమైరి. రమ్య ప్రాప్తుదేశముల నోడించుటకేదియదను. 1912 వ సంవత్సరము న ఏర్పరచుకొనిన ప్రకారమున్నవిర్మాటులు సిద్ధమైనవి. కాని నాకాదేశరక్షణమును లభింకముగ నున్నందున దీర్ఘకాలము వారి కట్టుబడుట సాధ్యముగాదు. రమ్యలో పెద్దలోపా మార్గములు లేవు. ప్రాప్తులో పెద్దభిరంగులులేవు. భావియుద్ధ పరితనిరారణమున కాభిరంగులే ముఖ్యముగ నుండవలెను. అయిదాండు దేశసంబంధమున అంగ్లేజ్ దేశమున సంకలనములు కలిగి వార లడిపకుచున్నారని అసంగ్రామికాధికారి వర్గము వారు కెయజుర గాటికి నమృతము కలుగజేసిరి. జర్మనీవారును అట్టియా వారునుగా ప్రసక్తముననే సందేహింపకరించక పోవుటను బట్టి యూరోపుదేశమునందట రణముకలిగించుట వారితంపు కాకున్నను రణము కలిగినను వెనడియకుండుటకే వారునిశ్చయించిరి. యూపొంచుటకాధారముకలిగినదని తెలియజేయునాకావారిని నెర్మెయివానికి ప్రకటించినది 1910-11 వ తేదీనియిన పత్రికలు తొలివార్త వచ్చింది.

శ్రీకార్తికలు ప్రభువుగారి గంభీరోపన్యాసము.

ప్రజ్ఞానులలో శ్రీకార్తికలు ప్రభువుగారికి సన్మాన పత్రము సమర్పింపబడినది. అందులకు ప్రత్యుత్తరమొసంగుచు శ్రీవారిటుల నుడిచిరి. హిందూదేశమునకు గవర్నరు రాష్ట్రపాలకులుగా వచ్చువారు హిందూదేశ విషయములను ప్రస్తుతము ముఖ్యముగా చర్చింపబడుచున్న సమస్యలను వారుగ్రహించి పరిచియున్నది. వారిని పూర్తిగా గ్రహించక గవర్నరు లేమియును చేయజాలడు. వయసు మీరినపిమ్మట నీపనికి నిత మింపబడినవారు పీరినన్నిటిని తెన్నగా గ్రహించ గలుగుట నులభసాధ్యము కాదు. నేను పీరి నభ్యసించుటకు ప్రయత్నించితిని. కాకివిషయములనుం దధికముగ జ్ఞానము కలుగజున్నను కలిగినంతరకైనను వారు కరిచయ్యలైనవారు దయతోను నోయ్యతోను తెలుపుట వలననే కలిగినది. నేను విషయముల సంతమాత్రము నెరుగని తరుణమున గూడ ప్రభుత్వోద్యోగులగు నాంగ్లేజ్ భారతదేశము లందరును చాల ఓపిసి బూనియుండిరి. కాకితోచినచోని వారు నాకు చెప్పిరి. నేనందులకు కృతీరేకముగ చెప్పియున్నాను నేను చెప్పినదాని లోగూడ గమంజన మేమైనకలదేమోయని వారు నిదానముగ నాలోచించెడివారు. నాతో స్వయముగా సంభాషింపనకాక తొలివారి భారములను గూడ వారు నాకు సుదృక్కుముగ చీక జోకుండ తెలిపిరి. నేను సంచారమునెడలెపుడు నేనుప్రభుత్వోద్యోగులు కాని వారితోనుచుచుండితిని. స్వామభ్యయముక్తముగ జ్ఞానము శ్రేష్ఠమైనది. అట్టిజ్ఞానముతో వారు నాతోనుచుచుండినందున నేను వారికి చాలకృతజ్ఞుడను. ఏమార్చిమైన భావనా శక్తియు గూడ లేక కేవలసామాన్యబుద్ధియుగ గవర్నరులైనైయు ఆత్మబుద్ధియుండే అధికముగ విశ్వాసముంచవలెను. ఇతరులెటుల చెప్పినను కొన్ని సందర్భములలో తనకు తోచినట్లుల చేయుటయే శ్రద్ధయసమృతముగను అట్లు స్వంత్రత గహించి తనివారు గవర్నరుపదవి కర్తవ్యము కాదు. ప్రభుత్వోద్యోగులకును పాలితులకును గూడ నాతీర్మానములు కొన్నిటిలో వింతగా నుండవచ్చును. గవర్నరు ఎంత ఆనభాజ్ఞుడును ఎంత బుద్ధిశాలియునైనను అనుభవకాలులు చెప్పవలసిన విషయములను వినుటకు అంగీకరింపకపోడుగాన నంగదేశాభివృద్ధికి గవర్నరు సహకారియుగుటకు నంగరాష్ట్రమును గూర్చియు రాష్ట్రములను గూర్చియు ప్రజలు వివరములను తెలుపుట యవసరమని మీరందరును తెన్నగా గ్రహించి అట్లు చేసెదరని నేను ముఖ్యముగా కోరుచున్నాను. ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని పంచుచు నధికముగుటయే గవర్నరుయొక్క పుట్టన ముద్దేశింపబడినది. ఆపర్యటములు గవర్నరుల ఆశాస్యమునకును మనస్థితికిని ప్రతిపూలములుగ కోకప్పుడుండవచ్చునుగాని పీరివలన ప్రజలరాజభక్తి పుత్రమాభిరతి, ఉత్తమస్థితి నే కలబరుపవలెనను నాతురతతో ప్రజలుచేయును నలంకారముల మన్నగునవి గవర్నరులెరుంగుట కనకాశము కలదుగాన వారికిని సంతోషదాయకము. ప్రజల కేవలమును తెంత యాకర్షకముగ నన్నవో ప్రజలు తమకర్తవ్యంతోపయుక్తులగు కార్యములను గూడ నెటుల చేయజాలకున్నారో చక్కగా గవర్నరుల కెరిగించుట కియకాశము లవకూలములుగానప్రజలకే పర్యటనములవలన నిట్టిప్రయోజనముకలదు. కాన ప్రజలిట్లు చేసెదరని గవర్నరులు ప్రజలతో ముచ్చటించుటవలన ప్రభుత్వోద్యోగులయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు భావములను తెన్నగా నెరిగి ప్రజలకట్టి సదుపాయముల నేను ప్రయత్నించుచున్నాను.

తన ఇట్టిపర్యటనములకు గవర్నరుల సంతమాత్రమున వెనడియరు. ప్రజలసంగు స్వాగతములవలన గలుగుసంతసమే ప్రయాణములన గలుగు సహకర్యము నేవైననును వానినిన్నిటిని మరపింప జాలను.

పట్టుకొని మహాజన సభ.

పట్టుకొని సోదరలారా! నేనిందు వ్రాసుదలచునది వై సభ యేర్పాటును గూర్చియే కాని, తత్సభావ్యవహారముగూర్చి నేనేమియు వ్రాయబూనుకొనలేదు. ఏలన బ్రహ్మ, త్రిపురు, వైశ్యభాతులవారును; కూర్మలలో గొన్ని భాతులవారును, తమతమ భాతులవై సభిమానమును బూని, సంస్కారప్రియులై, పరిపక్వప్రయాసములతోను చూచుకట్ట గావింపుచు, తద్వారా సిద్ధపంకలులగుచుండుట మీ కెల్లరకు తెలిసిన విషయమే. అంతియేగాక అట్టి సభలచే వారెట్టి విజ్ఞానమును సంపాదింపుచు నెట్టి యున్నతస్థితికి వచ్చుచున్నారో యదిమాడను మికవగతిమేకదా! అట్లుయ్యును మన జాతివారికను మేల్కొనక యజ్ఞానమునెడి సుషుప్తిం దనిలి మైవర్చియుండుట యెంత లజ్జావహమో నేనడువకక్కరలేదు. ఇంతయేల మొన్న మొన్నటిదనుక మనకన్న నెట్టియధునస్థితియందుండి, మూఢభావములై, విజ్ఞానలేకములేని ఎన్ని భాతులవారు, తమతమ సంఘ లోపాలోపములన జక్కబరచుకొనుచు, జాతి, మత, విధ్యలయందు మిలిలేని యభిమానమునైకొని, తగు సాధనములొనర్చి, కృతకార్యులై నేడు మనకన్న నుచ్చస్థానము నాక్రమింపుచున్నారో తిలకింపుడు.

ఒకదేశ మన కొలమువారిలో నూటికి తొంబదితొమ్మిండుగురు నిరక్షరకులు లుయు, అందుచే యిట్టి మహాసభా నిర్మాణమునకు బూనుకొనిన, "పులినిబాది నక్కవారే తెట్టుకొనె" నను నట్లుగ నేమో యనెడి సందియము మీదెందముల యందు పొడమిన పొడవవచ్చు. కాని, యట్టి భీమభారమునకు, మీ మనములయందు తాపసంగతుడు. అందరును విద్యాభివృద్ధి, జ్ఞానసంపాదకతయై యుండినచో, నిట్టి మహాసభ నిర్మాణమే యవసరమగును. ఇక భవలోపముచే నిట్టి ఘన కార్యము నిర్వహించలేమనుకొందున్న భవకాలు లనేకులు మనలో గలరు. వారిలో నాకు తెలిసిన కొందరు నిట చెప్పుచున్నాడను.

- 1. తిలకముండా ప్రాప్తయిటులు మాడుగులవారు.
- 2. కలింగకట్టు దుంపావారు.
- 3. భర్తాచరం ధుంపావారు.
- 4. సిగదాం చదువులవారు.
- 5. చంద్రశ్యుపేట మాడుగులవారు.
- 6. హిందూరు అల్లంపెట్టి మొదలైనవారు.
- 7. కేశవరావుపాలెం బసవవారు.
- 8. సోంకేట బాసావారు. డన్నవారు.
- 9. బువతలవల దున్నవారు.
- 10. కుక్కుడా ఖండి దండవారు.
- 11. దయాపల్లి బాసావారు.
- 12. పంకాయా పమ్మివారు.
- 13. బాసావారు.
- 14. బాయిరాణి కలివారు.

ఇట్లే ప్రతి గ్రామములోను చాల భవసంతులుండి యున్నారు. అట్టివారి యాదారమున నీకార్యసాధనమునకు బూనుకొనినచో, నీసభా నిర్మాణమున కొక్క కొరంతయు గలుగ నేరదని దృఢముగ నే తెప్పగలవాడను.

సోదరమహాశయులారా! మీమీ గ్రామములలో సభలు గావించి, జాతి, మత, విద్యాభిమానములను బురికొల్పి, వై సభా నిర్మణమునుగూర్చి స్థిరకరింపుడు. మీమీ భావములను పత్రికల యాధారముచే, దౌడవ్యులగు మీమీ బంధుబాలంబులకు తెలియజేయుడు. తెను! మీమీ నిద్రాస్థిలను నిదుపుడు. మీ జ్ఞానశక్తియులను వెదవుడు. త్వరపడుడు. కాలమును వృథాపరచుడు. కార్యసాధనమునకు గడంగుడు. మీ నడుద్యయమునకు వైరము తప్పక యనుకూలమగు.

కల్లికొట, గంజాంజిల్లా దున్న. కేశవరావు శెనాపతి.

10000 విద్యాదానము. — కరాచీలో నిటీవల చనిపోయిన నేను కూనీకిష్టిగా గుర కరాచీలో లోహనాబాలు రకుచితముగ విద్య నేర్పుటకొక పాతకాల నేర్పరుటకు 10 వేల రూపాయలు దానమొసంగిరి.

సర్లారెన్ను జంకిన్నుగారి స్మరణచిహ్నము. — ఈ హిందూదేశ బాంధవునికి స్మారకచిహ్నముగా శిలా విగ్రహమునో లోహవిగ్రహమునో చేయుచుట యుత్తమముగాదు సర్వజనోపయోగ మగు చిహ్నము నేర్పరుప దగునని బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక క్లాఫ్యు వ్యాసము వ్రాసినది.

జాబులు.

I

ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగారసంఘము.

అయ్యో,

కడదిన నెల 28వ తేదీ సత్యవతి అంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగారములను గూర్చి సంఘాభివృద్ధి ప్రాసిన యంత్రము జూచితిని. ఆయన త్రేములలోని సంగతులలో చాలభాగము యధార్థములనుటకు సందియములేదు. గ్రంథాలయముల యిద్దెబ్బడు జరుగుచున్న లోపములనుబట్టి వాటిని నిందించిన ప్రయోజనమేమియులేదు. ఆ లోపములను నివారించుటకు గాను నున మిచ్చుటకు పాటు పడవలసియున్నది. పుస్తకములను ప్రతికలును జనులకు ఎక్కువగా ఎట్లుపయోగపడునను విషయము గూర్చి మన మందరమును తీవ్రముగా చర్చించ వలసి యున్నది; మా సంఘమునకు బ్రకటింపబడు "గ్రంథాలయ సర్వస్వ"నందీ విషయముపై కఠినములను వ్యాసములు ప్రకటింప బడుచున్నవి. ఆ వ్యాసములను జదివికొంతవరకైన అనుచరింపగలిగిన యెవల మిక్కిలి లాభకరముగ నుండును.

ఆంధ్రదేశమున గల గ్రంథాలయముల నన్నిటిని దర్శించుటకు గ్రంథభాండాగార సంఘ కార్యదర్శులు కలవిగాదు. కాబట్టి ఆంధ్రదేశమున గల ప్రతిభాగర శిలులందరకు తమతమ యట్టుప్రక్కలనుండి గ్రంథాలయములు గల గ్రామములకెల్ల వోయి పర్యాయ వాటిని దర్శించుచు, వాటిని తీసి గతులకు గూర్చి ప్రతికలును గ్రంథభాండాగార సంఘము వారికి తరచుగా ప్రాప్తయందుటకున అనితమగు లాభము చేయవలయునను ప్రయత్నము చేయవలయును. అంతయుగాని ప్రతి భాండాగారమును గూడ గ్రంథభాండాగార సంఘము వారే నున్నవని ఊరకంపించుట విలువలేదు. ఏలయు ఆంధ్రదేశమునందంకటను 200 కంటె ఎక్కువగల గ్రంథాలయములు గలవని తెలియుచున్నది. వీటిన్నిటిని దర్శించుటకు వేరేము నిచ్చి రావలెను గావలెనని వారు లేక; ద్రవ్యాభావముచే తమ యట్టు గావించలేదు. కాబట్టి ప్రతిభాగర శిలులందరకు చట్టబద్ధముల గల గ్రంథభాండాగారములను దలచి వాటిని నిర్మించు మార్గముల బెట్టుటకున, అవిని ప్రాప్తయందు వాటిని స్థాపించుటకున ప్రయత్నించి గ్రంథ భాండాగార సంఘమువారికి వోడ్చి వేడవని ప్రార్థించుచున్నాము; ఈసంగతి గావలసిన వివరములను గాని ఇంతే సమాధానముగాని గ్రంథభాండాగార సంఘము వారిసంపాదకు.

అయ్యోకి వేంకటరమణయ్య.

II

రామచంద్రపురము తాలూకా

కరణముల సంఘము.

అయ్యో,

క్రిందటి నెల 21 తేదీని రామచంద్రపురము తాలూకా కరణముల సంఘమును స్థాపించుటకు వందల కరణములు సమావేశమయిన సత్యవతి రామచంద్రపురమునందును, వికారవతియంతగా లేక నేటికాలమున పెట్టుకలముల పాలకుడు ఎట్లెట్లో యాద్యోగధర్మమును నెరవేర్చునని గలుగుచున్న కరణములు, సంఘముగానుండి తమ లోపములను సవరించుకొనుట యందుకు, వోడతమవారిని కోరిన సమావేశములను గోరి వాడయకు ప్రాప్తయందుకు యశలసిన కార్యభార మెంతయో గలదు. ఇట్టియెడ మా తాలూకా కరణములు తన్ని వారణాసియనున పాటానించుటకు సంఘము నేర్పబడుచుండుట శుభదామరణము గాదా! ఇట్టి ఘనకార్యముల నిర్వహించుటకు స్థాపించబడిన సంఘమును నూతన లేజరుతో ప్రకాశింపజేయుటకు తాలూకాలోని కరణములందరిని సమావేశపరిచి వారి కీసంఘాదేశమును కల్పించి తెలియబరచి వారి సంఘమునకు బోషకులుగా నేమి, పోషకులుగా నేమి చేయుటకు బురగొలిపి విలువెంబడి యనకవై యీకరణములను దొరతనమువారికి యెప్పుడును సమావేశములను లేర్పాటుచేయుభారము మన కరణములలో ముఖ్యులయిన నున్నది. ఇట్టివారితో నొకరును రామచంద్రపురములో జరిగిన భక్త గ్రాసనాధిపతియైన వై. చాలమూల కరణముగాను తాలూకా కరణములందరిని సమావేశపరచి మాండు సభజనపు లేర్పాటు చేయుటకునని నెలవిచ్చుచుండుటెంతయు సుఖం సుఖము యున్నది. అట్టిసమావేశమున కెంతయు నెదురు గొనబడుచున్నది. ఇట్టికరణముల సంఘములకు మార్గదర్శకులు అయ్యగారి తిరుపతిరాజు గారు మాకు మిక్కిలి వందనీయులు. ఏనాడు మాతాలూకా కరణములందరకు సమావేశ

స్వామి స్థాన వారలు.

మోహాబాని నువానియై ధర్మపుష్పము:- తెలివేరిలో మోహాబాని వార్త కలదు. వీరిలో స్త్రీధనపుష్పము లిదివరలో నిర్ణయించుకొని యుండలేదు. వానిని నిర్ధారించు శిష్టాచారమును గానరాదు. ఇట్టి సంవత్సరములలో భర్త చనిపోయిన పిమ్మటగాని, భర్తజీవియునుగాని, తనకు తనతల్లి కలన సంక్రమించిన స్త్రీధనపు అట్టి తనభర్తయొక్క వారసునకు నిచ్చివేయవలయునా? లేక సర్వస్వలంత్రముతోను తానే యుండుకొనునా? యనుసందేహమును నిర్మించునా? ఈ తమ స్వామియూర్తులు తీర్చి, మోహాబాని స్త్రీలు తమ స్త్రీధనపు తీవ్ర సర్వ స్వలంత్రములై యుండవచ్చునని తీర్పుజేసిరి.

బరహంపురము ముగవానియైతే:- కొల్లవేరియను ముగవానిగారు యా 1-4-0 కినుకుచేయు పంచదారను వోరీచేసివాడని బరహంపురము మేజిస్ట్రేటుగారికి భర్తాధికారి చేయుచుండెను. ముద్దులు ముగవానిగారు గాక, చెవిటివాడు కూడఁడు, తనవై జరుగుచున్న ఫిర్యాదును దెలిసికొన లేక పోయెను. అప్పుడు ముద్దులు భార్యసాహాయ్యమున నంజ్ఞులతో సంతలు తెలియజేసిరి. సాక్షులను బట్టి ముద్దులు నేకస్థుడని నిర్ధారించి, శిక్షను విధించుకొని ఫిర్యాదును ఉత్తమస్వామి స్థానమునకువచ్చిరి. గొ.అయిలించు గారు మేజిస్ట్రేటుయొక్క స్వామిస్థానమునకు సంగీరించి, శిక్షలేకుండ, ముండు పురావాసు నిలుపుకొనే వాగ్దేయమిగా ముద్దులని విడుదలజేయ తీర్మానించిరి.

ఉత్తమ స్వామిస్థానములోని స్వామియూర్తుల కార్యక్రమము:- రాబోవు వారమున, ముఖ్య స్వామియూర్తియు, గొ. శేషగిరి అయ్యగారును మొదటి అప్పీళ్లను విచారణ చేయుటకు మొదటి బెంచ్మోర్టులో కార్యకర్తలు జరుపుదురు. మొదటి అప్పీళ్ల విచారణ గొ. టాటు ప్రాటరుగాదు, గొ. శ్రీవాసయ్యగారును 4-0 బెంచ్మోర్టులలో నుండును. 3-0 వారము మొదటియూరలో జరిగిండును గొ. అయిలించు గారు, గొ. తాల్వీ గారును బెంచ్మ అప్పీళ్లను విచారణజేయుదురు; అప్పీళ్ల క్రమములలో వీరు అప్పీళ్లను కోర్టులలోనుండు. బెంచ్మోర్టులలోనుండును, మతిమనతరముల కోర్టులను గొ. పుగళియ్యగారును గొ. నేమితుగారును, కలసి స్వామివిచారణ జేయవలయు. గొ. పెన్నగుగారును, గొ. ఫిలిప్పుగారును కలసి, బెంచ్మ అప్పీళ్లను, బెంచ్మోర్టులను, నేరపుకేసులను విచారించుదురు. గొ. బేక్యూగారు సోమవారమునాడు అసలు దావా కోర్టులో నిజాలా కేసులను విచారించి, తరువాత కడపటి తీర్పును బెంచ్మోర్టులో నుండును. బెంచ్మోర్టులో గొ. కుమారస్వామి కాశ్రియరు గారు సోమవారమునాడు దావా సారాంశముల పనినిజాచి తరువాత ఇతరులనుపని జూచెదరు.

భర్త నెరుగబాలని భార్య:- మనకు మామూలు కట్టుబట్టలను చాల భాగము విడచి బట్టలను బంతుమాంచెత్తన సగరమునండి యాద్యములకు సాల్పెటు మాన్యు దాండియను వైని జడొకడు దాల్చెట్టె యుద్ధ రంగమునకు బోయెను. జూలై 15 తేదీన చచ్చి జరిగిన భార్యలో సాల్పెటు దాండి యొక్క యానవాళ్లు కనబడకపోవుటచే బహుశాకలారై యుండునని మాంచెత్తలలోని దాండియొక్క భార్యకు సా సమాచారమును తెలియజేసిరి. తరువాత 27 తేదీని నొక ముసలిమీరుకుకచ్చి మిగను దాండి యుంట్టి తలుపు కొట్టెను. "ఏమి బహు" అని యామె యడిగెను. "నీరి సరి నన్నెయ్యగవా? నేను - మాన్యునా." పరాచెట్టెయొక తని

భర్త యెల్లుభేరుకొనె నేమోమరు యుద్ధంతాండయ్యతో బలుమంది యాసంఘాపయోగాలను నడిపి సంఘమునకు తోడ్పడుచు, ఏనాడు తాలూకా కరణములలోని ప్రముఖులు సంఘముయొక్క కార్యక్రమమునకు బూతుకొని తమ సోదర కరణములను మోహురీతులతో వాడుకదా యాసంఘముయొక్క నూతన వికాసము కోరగానునామె ప్రకాశించును! వాడుగదా తాలూకాసంఘమునకు పేరును సాధకము జేరియున్నది!! భగవంతుడట్టి సమావేశము నిర్వహ్యముగ నుండుటకును, తాలూకాలోని యన్ని రెండలయందీ రేచికోక్తులుగా నయినను కార్యనిర్వాహణలోని ముందుకొనచ్చి కార్యదర్శుగానికి సమాధానము చేయుటకును, పోషకులకును, యాసంఘముభివృద్ధి దాముకముగ గొ. సాగియలించు, మేజిస్ట్రేటుగారు!!

పొంగిపల్లి రామచంద్రరావు, కరణము.

పురుషురచి "హర్షభక్తి"ని చెప్పినవానికి సాత్విక్మొనుగి వాడె తనభర్తయని భావించెను. పోలికకు తన భర్తనలెన్నుకొండెను. కాని యట్లుప్రక్కల వారాతను హర్షభక్తి కాదేమోమని శంకించుచుండిరి. ఈసందర్భి యూరెల్లను హర్షభక్తికలన, పరాచెట్టె పోయినవానిసేరు వెల్లుకొని వ్యవహరించుచున్నందునకు ఫిర్యాదు కాబడి, "మాన్యు" స్వామి స్థానమునకు నమను కాబడెను. అచట సాల్పెటు హర్షభక్తితోనే వెల్లి యుద్ధము చేసి, గామపడినచ్చిన నర్తకులను వైనియలను సాక్షుల మీయ పిలిచిరి. వారెవరును ఈ "హర్షభక్తి" వాసవాలు పట్టలేకపోయిరి. వారిలో నొక్కరినెను నీత దాసవాలు పట్టలేకపోయెను. కాని మిగను దాండియూరు వాసె బంధువులను సాల్పెటు దాండిలనె యన్నాడు. పోలిక యట్లనె యున్నది. అప్పుడో కాదో మేము చెప్పలేము." అని చెప్పిరి. అప్పుడు ముద్దులు హర్షభక్తిను తానేమి చెప్పకొక గలదో యడుగగా, "వాకేమి యిప్పుడు చెప్పకొనుటలేదు. మీరు సందేహముగానుండిన నన్ను సెందుచేయుదురు. అందునకు నాయభ్యంతరములేదు. కాని గయచేసి జామీనుమీద విడుదలచేయ కోరెదను. కోర్టు వాల్చు తీర్పు చెప్పిరి. "నీవెదకవో తెలియకుండ నిన్ను విడుదలచెయ. అందు ఒకవారముకోజూరు రిమెండులోనుండుట మత్తవపు చేయుచున్నాను."

టర్కివారి సైనిక నౌకల టాప్పియోతో కొట్టుట
లండను సెప్టెంబరు 2:- ఆకాష్మిల్లిమానుడర్ల ఒక టర్కివారి సైనిక నౌక నిలిదియుండెను. దీని నొక ఫ్రెంచి వారి విమానము యుద్ధిజేసెను. అచ్చటనేయున్న మరెండు నౌకలును, గల్లిపొలిసగరలకు మధ్యయునున్న రెండు నౌకలను అంగ్లేయుల జలాంతగాములు టాప్పియోచే కొట్టి యుంచి జేసెను.

శ్రీవ్రముగ ఫిరంగులు కాల్పుట.
పేస్ సెప్టెంబరు 3:- మునుపటివలెనే ఫిరంగులు కాల్పుబడుచున్నవి. జర్మనీవారి వైశ్యులవై ఫిరంగులు కాల్పుయండి నేటికి 9 కోట్లవైసవి.

డాక్టరన్ను ప్రకటనము.
లండను సెప్టెంబరు 2:- ఆగస్టునెల కఖిలవారమున దక్షిణ యుద్ధరంగము కార్యక్రమే యున్నదిగాని విజియూవాకు ఉత్తరప్రదేశములలోకొన్ని విజయముల గాంచినయొ ప్రకటింపబడెను. వైవిజయములవలన ఇదివరకు ఇరుతెగలవారు స్వాధీన పరచుకొనుటకు తీవ్రముగ పోరాడిన పర్వతము విజియూవారి పాల బడెను.

రష్యావారి యుద్ధ వర్ధితి.
దుర్గముల వదలివేయుట వైశ్యముల నష్టపోవండుట.
లండను సెప్టెంబరు 2:- రష్యావారు పేకుకవోపురుగుదొడ్డజర్మనీవారికి చాలనష్టములు కలిగించు చున్నారు. గత ప్రకటనములలో అంతమే ప్రాముఖ్యముగ కనుపడుచున్నది. గ్రాడ్స్కోపోయిన్స్ట్రీ గాని తమవైశ్యములు వెనుకకు పోవుటకు వాటికి మరుగున నుండ వలెనని మాత్రము రష్యా వారు దానిని. కానాచుచుండిరి. యుద్ధభూమిలోని వైశ్యములకు నష్టము లేమియు కలగకుండ కాపాడుటకై దుర్గముల సంగరములమీదవరకే త్యజింపబడినది. క్రీడిక్ సాటుడర్ల జ్యూలీం కను తమ శిరముల పగుల కొట్టుకొనుచున్నారు. జర్మను లో తమ భూ వైశ్యముల కాళలమునుగూర్చి పగిలెల్లవాళ్లుల పడుకుచున్నారు గాని ఫిరంగి దళము, మరఫిరంగులేని యుద్ధమునంతయు జరుపుచున్నవి. నడుమనడుమగల వైనియల జర్మనీవారి పదాతులలో కలగ. వీరికివివరకు యుద్ధవిధానమునేర్చి యుండలేదు. అందుచే వీరు అధిక శత్రువుగడి యుండక తప్పదు.

బండిపోటు దారులు విడబడుట:- ఈ నెల 23 తేదీనాటి 9 గంటలవేళ రంగూనులో తూర్పుభాగమున జాగ్రత్తగా యూదుల తలుపులను కిటికీల తలుపులను మూసికొనుట అని యొక పోలీసుమనుష్యుని కేసు వేయదు ఆ ప్రార్థికయందలి వారిందరిని మోహురీంపగ పగిల లాకులమునొందిరి. వాటి నుండి 21 మంది బండిపోటుదొంగలు ఆయుధములను బూని వచ్చి రంగూనులో పడమటిభాగమున కెందుడైనుపేటలో నొకయింటిని దోచుకొనిరి. అచటకారొకనిచని మరొకందరి గాయపడి పొంపోయిరి వారు తూర్పుపేటనకు వెళ్లిరని యూరొంపబడినది పోలీసుయొద్దొక చెప్పెను. పగిలంకట తలుపులను కిగించి 21 పోలీసులవారు వానిని వాగుగాడట్టించి యుంచుకొనిరి గాని ఏమియును జరుగలేదు.

తూర్పు బంగాళేశ్వర వరదలు: — మరల

జపాను పరిశీలియఁ—ఆస్ట్రేలియా దేశము గా విడుదల మగునో తెలుపుటకు జపాను సాయక వాణిజ్యకాళివా రాస్ట్రేలియానుండి యుద్ధిరి. అతడు జపానులోని పరిశ్రామిక సామల నొయి ఇదివరకు జపానునుండి ఆస్ట్రేలియాకు వస్తువులను వివరించుచున్నాడు. అతడు యంత్రకర్షణ చేసిమణిజులకును వర్తకములకును పుష్కలము. ఇదివరకే జపానువా రాస్ట్రేలియా వ్యాపారము దిక్కి ఇంకను హెచ్చించెదను. యుద్ధములను జరిగినచో వ్యాపారమును కుద్రచేసిరి. చీనా గ్రామాలలోను దక్షిణముద్రమందలి దేశములలోను మును హెచ్చించుటకు వారధిక ప్రయత్నమున్నార. సమీపదేశములతో వ్యాపారము చేయుట కేపుతగ్గును. దూరదేశముల వారితో పోటీగా నెలకొలుపును. పోలివారమును జపానువారి దీవులకును పంపుచున్నార. విద్యా సామములొని నిపుణాణిజ్యవకాశములను గమనించి తెలుపుటకు దొరకంపిరి. అని టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు లోని వ్యాసెను.

ఆంధ్ర పత్రిక - దిన పత్రిక

చందా వివరము.

12 మాసములకు	...	రూ. 15-0-0
6 "	...	" 7-8-0
3 "	...	" 3-12-0
1 మాసములకు	...	" 1-4-0

ఆంధ్ర పత్రిక - వార పత్రిక

12 మాసములకు	...	రూ. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	...	" 3-8-0

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము.
చెన్నై పురి.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుపట్టు నడుపుటకు, వాటిని శాస్త్రముగా గమనించుటకు నిర్వహించు మోటారుపట్టు ఎట్లు నడుచునో యేదో భాగములు యేదో పనులు చేయునో అని చెప్పి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాచుకముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈ పాఠశాలలో యూరోపియన్ వారల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారి ద్వారా లై సెన్సు యిచ్చించి పంపబడును. యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

క్లాసు నెవ్వెబరు మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును. రాదలచిన విద్యార్థులు ఆగస్టు నెల 31 తేది లోపల 10 రూపాయలు అడ్వాన్సుగా పంపుకొని తన కొక స్థానమును నిలుపుకొనవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నవీనులకు తా వొనంగవడును. ఈ క్రింది నడుమారించువారికి వ్రాసికొనడు.

గ్యాల్లీ లండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

పదునెనిమిది మొదలుతీసిన రాస్కాపు గడియారం.

దీనికి 7 సం. వత్తరవాదపత్రము యివ్వబడును.

ముందు. వెనుక.

ఈ గడియారము యొక్క వెనుకవైపు 18 మొదలుపెట్టిన యుండును. దీని కేసుకొని పరుగెత్తినను భ్రమింపకును గుట్టుపు సవారి చేసినను నిలువకుండా నడుచును. వెలకొలది విక్రయము అవుతున్నది. మొరటుపడి చేయువారికి కూడ నిండా ఉడయోగమైనది.

దీని వెల గొలుసుతో చేరి రూ. 2-8-0.
విక్రొందయ్యా వాచ్ కంపెనీ, సౌకారు పేట, మదరాసు.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి నల 0.4-0, 12-3 రూ. 2-10-0.

మా తామర తైలము ఒక్కడెక్కాను నాలుగు అంగులకు కొని నాలుగుద సాగులు రాచినయెడల తామర నిర్మలమగును. నయనా కాని యెడల మీ నాల్గు అంగులు తిరిగి తీసికొనవచ్చును.

అమృతంజనం డిపో 6, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

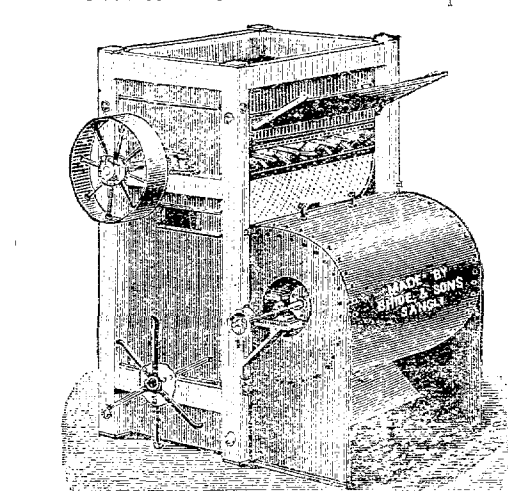
శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచముల్లు పుట్టినచో వియోగములు ముల నెట్టి పరిణామములలో పోయినచో మనుజులస్థితి మొదలు నెట్లుండె? కలధేదములేలకలి? భర్తము లేవ్వడెట్లు మార్పు నొందె? అచారకర్మవహాము లేట్లెట్లుమా? మేలీ ఈ మొదలగు విషయము లేన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, సుగ్రవచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపురాను బుద్ధిబలముచే బ్రహ్మాండ స్థితిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవాని గ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నది. తెలిసిగుల నులభము. మంచికాగితములనై ముద్రింపబడి నిండు క్యాటికొ లైందుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ చేతే. వలయువారి చిరునామాకు వాయవచ్చును.

(4-12-14) జనమంచి తేజాద్రికర్త,
తెలుగుపండితుడు, మున్సిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

Bhide & Sons, Sangli (Bombay)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener

వేరు శెనగలను ఒలుచు

సుపీరియరు లీవరు జ్యూవెల్లు (రిజిస్టరు) వాచ్

ఫ ౧౦౧ ల గ్యారంటీగలది. చక్కని గొలుసుతో (3-0-0) మూడురూపాయలు పోస్తేజి 0-4-0

ముందు. వెనుక.

యారమురేఫ్ మూన్ మెంటు. ఇప్పటికి గిల్టమున్ మెంటు. ఇటుల దానికి దీనికి ధేదము విశేషముగ నుండును. దీనికి దాని సంచిమాచినయెడ ధేదములు తెలియును ఇందు మాకంపెనీపేరు ఎర్రనిసిరాతో వ్రాయబడి నుండును. 'సింహము' గుఱుతుతో మాపేరు గడియారము వెనుకముఖంలో చెక్కబడియుండును. ఇదియే మాకు రిజిస్టర్ ప్రామాణ్యము. దీని పనివానితన మపూర్వము చక్కదాగుల కెంపు లమర్చియుండును. డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూముండును. దీనిచే గడియారమున జమ్మ మొదలై నవి చేరవు. వేయేలీ ఒకటితెప్పించిమాడును. ఈ గడియారము నుంచువెట్లెమీద మాకంపెనీపేరు గడియారముపేరు గిల్ట అక్షరములతో నుండును. వెట్లెమాత్ర లోతట్లిన గ్యారంటీ పత్రముండును.

చక్కని గొలుసుతో వెల రూ. 3-0-0 పోస్తేజి 4 అణాలు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు రిజిస్టరు గడియారము

5 ౧-1 ల గ్యారంటీగలది. చక్కని గొలుసుతో వెల 3 రూపాయలు. పోస్తేజి 4 అణాలు.

ఇది మాకొకై రిజిస్టరుపడినది కాని నెవరికదనండదు. లీవరదలను గొనడు రనియే తక్కువవెల నందితిమి. వెలస్వల్పమై ను ఫలమధికమని యుభయమున తెలియను. దీనికి వెనుకముఖంపై మాప్రేమముగ్గు చెక్కబడియుండును. ఇది మాసాంతి గడియారములకు తప్ప చేసికొండదు. ఈ మాగడియారములను గొనవారు మామగ్గును జూచి తీయవలెను. ఇది దృఢతరమైన సామానుచే జేయబడి, డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూము కలిగియుండుటచే, చాలకాము నిలువక తృప్తికరముగ పనిచేయును. పరుగెత్తినను, జారిపడినను, గుట్టుపుస్సారిచేసినను కొన్ని గడియారములవలె ఆగదు. సమైనకాల మాను చూపుచుండును. మీ మారకకర్మించుటచే ఫలమేమి? ఒకగడియారమును దీని పరిశీలించిన నత్యాసత్వములు తెలియును. గడియారము తెట్లెపై 'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరుండును. వెట్లెలోపల గ్యారంటీపత్ర మలికించియుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసుదూముగలది) గొలుసుతో 3-0-0
ఈగడియారములను మావద్దదొరకును.

ఇంగ్లీషు మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0
రంగూన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0

మూచిరునామా:—సుపీరియరు వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్ నెం 167, మదరాస్.

నూతనాభివృద్ధి నొందిన యంత్రము

ఈయంత్రము వేరు శెనగలను ఒలుచు పనుల గొట్టుటకు గాను నిర్మింపబడినది. లోపలి పళ్ళును పగులగొట్టుటకుండు తుభ్రముగా ఒలుచును పొంచాయి మదరాసు రాజధానులం దన్నిభాగముల ప్రశస్తిపడినది.

మాయంత్రమును గొనట మిక్కిలి లాభకరము.

విశేషములు తెలుగుకొక నోటి ఇంగ్లీషుగూ మాకు వ్రాయించుకు.

బైడే అందు సన్స్, పాన్జీ, బొంబాయి.

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు మాత్రాభివృద్ధిరహితముల నెరుంగ కోరికగలవేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుత మునకయి యోగ్యతాపత్రములు మాకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, పిల్లలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను నెలసికొనగలరు. దూర జితముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమ ములు, యజ్ఞసమాచారములు, వర్తకిమున లాభ నష్టము, వస్తువుల ధరలు, పరీక్షాఫలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

కెద్ద చక్కని సీమ అద్దము	6	0	0
సీమ అద్దము	6	9	0
సామాన్య అద్దము	2	9	0

ఈ త్తరములు అంగ్లముభాషలో వ్రాయవలెను.

ఆచార్యులు వాగ్భాత ఫలెత్,
కరంసాడి. ఆనందమొగ్గుగా, కైరాజిల్లా.
Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.
Via Anand, Kaira District.

తయారైనది. యుద్ధచరిత్రము. సిద్ధమైనది.

సంవత్సరాది సంచిక ! సంవత్సరాది సంచిక !!

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలకు - ఆంధ్ర సంవత్సరాది సంచిక సిద్ధమయినది. ఆ సంచికయందు నిర్మాణమునకు వ్రాయబడిన నిర్మాణ పైన్యసేన, ప్రాచీనతీర్థ దేశ చరిత్ర, కవలలు, సంగీతము, సుస్మరణము, హిందూత్వధర్మము, యోగవిద్య, ధీరాధాన, మహాశక్తి, శాస్త్రవిమర్శన, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్రమునకు చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడియుండుటయే కాక నిపుడు లోకమునంతయును కలవరపరచుచున్న హాహుగ్రామచరిత్రము సముత్ మిక్రింది విషయము లు ముద్రింపబడినది:-

1. జర్నలి, ప్రాస్తు, మహ్య, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రేలియా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు; 3. యుద్ధ పూర్వములు, వానిపటములు; 4. భిన్న రాజ్యముల పైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వానిపటములు; 5. దుర్గగుల్ఫ నిర్మాణము వానిపటములు; 6. నానారాజ్యముల పైన్యముల భిరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధ ప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు ప్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతియందు 500 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర చందాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగుల పటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలు చేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగవచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడినవి.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

వనోపధి సార్వపరిలా

ఈ కేసునుండి బయట వెళ్తున్నప్పుడు మరయు నకల చర్యకోగలుగున బాగుచేయును. కీళ్ళపాట్లు, సారవాయువుపాట్లు, కీళ్ళు, రక్తవికారములను గలిగిన ఆన్ని కోగలుగున దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్యమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడినంత త్వరిత పుష్టినిగలిగించును. నెత్తుకును కుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఈ సీసాముందును వాడిన తోడనే శరీరములో నుకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు మాస వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

సీసా వెల రూ. 1-4-0.

ఈముందు:- ఇది చర్యమునుపూర్వగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లిత్రాగు లుండు) నాగవల్లిత్రైలము పైపూతకు మందు. ఈ రెండుకలిపి వెలకోజలకు పరిపూర్ణము 5-0-0.

ప్రావైటరు:- డాక్టరు పి.డి. సావంత్, గళగ, నననవాడి, నం. 2, బొంబాయి.

Proprietor Dr. P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

రాక్షసనామసంవత్సర భవాలమిత్ర

చెయ్యి గడియారము రూ. 1-15-0.

ఇదిరూప దీక్షయు దీక్షది రూ. 8-15-0. ఇంత బాధ క్రయ లుగల చెయ్యగడియారమును గొకంపెనేరే ప్రఖ్యాతి చెయ్యి తనకి ఈ వెల ఆఖరు లోగ కిష్టముగొనుటకీ రూ. 1-15-0 ఎక్కువకు ఈ గడియారము గొన్నట్లు సానుకూల చిన్నది -ను గొనుటకు గొరవల్సియు దుర్భాగంబి యివ్వబడును.

ఇతలు విక్రయము. వి. ఎ. ఎస్. పాణి, బాంబే 20-0-0.

గోరేగల్లె నామ సంవత్సరం కి 2-0-0

నామ సంవత్సరం కి రూ. 2-0-0

ఆదిపద్మికాన లేక జున్ను

తిలక 1 కి రూ. 3-4-0

కవచ్చము గుండు 1-5 అణాలు 2-10-0

కన్నులొననము దీహ బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదిరూప రెండు సంచికలు వెలువడినవి

ఇందున్న దేశముల చరిత్రయు మలభూమి భౌగోళిక తగినపటములతో కడిలవలె వర్ణితమగును. చందాకడతి సంవత్సరమునకు రిమార్కులు 600 పుటలు 6 సంచికలు, చందా రూ. 2-0-0. (పోస్టేజిలో సహ) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సహ తర్కముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.

బొంబాయి:- గా. సానినన్వోత్తమరావు, ఎం. పి. అంబాడికేట, మద్రాసు అంబ్రాసా.

మూతన లోముసంహరి. బేగంసాహిఫాస్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట వలన తేజానందతి యే భౌగోళికమునందు సోమము ను చుట్టెత్తుక కుద్ధముగా గండును. చర్యము యొక్క స్వభావమైనందునుకాంతిని పొగొట్టక తేయు (సోప్) ఇది ఒక శ్రే. వెల రిబిల్లు పె రై 15-0-0 వి.పి. ఖర్చు 4 ఆ.

ఆ. పి. చండిల్ అండ్ కంపెనీ గి, బందరువీధి, మద్రాసు.

సనీననాబకము చనవంతము.

సంగీత వీర సేన సిజయము.

ఇది నవరసభరితమై, శృంగార, శోక, ర; క్ర భావముగ నాలుగంకముల చక్కని నాటకము ఇదిమండిత పామరుల కెల్లరకును విశదమగునటులు నులభి కైలిని ప్రాయబడినది.

నలయువా రీదిగున ఆడైప్పులకు ప్రాసి తెప్పించు కొనవచ్చును. వి. పి. ఖర్చులు కొను వా రే భరించవలయును. 12 పుస్తకములు ఒకే దఫాను కొనువారికి ఒక పుస్తకము బహుమతిగా నియ్యబడును. దీని వెల రూ. 0-8-0 లు.

ఆకుల పాపారావునాయుడు, కల్లివర్ రాజమండ్రి.

Or

పిల్లారి శెట్టి లక్ష్మీవతిరావునాయుడు, జనకవర్యంతు, కాకినాడ.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా ర్పుచు గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున ప్రాయవలయును:-

ఎస్ నారాయణ అంధు కంపెనీ.

21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

ఇహం! ఇండియానుహిమ. ఇహం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క విశోద విశేషములను అనేక కావ్యములలోనుండి గ్రహించి లోక తేజమును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ ములో జన్మించిన ప్రతిమనస్సుయును అనశ్చయగా జనన వలయును. ఈ పుస్తకమునకు వెలలేదు. తపోలాభుల్లేదు.

వైద్యశాస్త్రి మునీశంకర్ గోవింద్,

అతింకనిగ్రహ డొపథాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 98 హంతుకోడు, మద్రాసు.

ఉమ్మిడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

మరాఠు వర్తకులు, మద్రాసు ఉమ్మి.

శంతి విలాసము:- "ఉమ్మిడియార్"

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్టిన్ని ఇతరమైనట్టిన్ని బర్మానైజలకు తగుమైనటుల ఇమిల్మెన్ కెంపు లున్ను వైక్రాంతిములు వగైరా కమలములున్ను బేడకాసులు అణకాసులున్ను బంగారపు నగలు న్ను పైరాళ్ళుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్ళును కావసినవారు మా కాలలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

ధనశ్రేయ. దేశ హితము. పోస్టేజిలేదు. ఉచితము! ఆయుర్వేదము. ఉచితము!

అంగ్ల వైద్యవిషయమునందు ఆయుర్వేదవర్ధకులయందును మనకుగల అశభనములన్ని నేకరింపబడిన వైద్యవిషయ భరితమైన

వైద్యవిద్య

ఆయుర్వేదము కొనువారికి ధరగాని పోస్టేజిగాని లేక ఉచితముగా పంపబడును:- రాజవైద్యపారామణి కేశవదే, 120 బీబాబాస్, మద్రాసు.